

Na temelju članka 86. stavka 3. Zakona o tržištu plina (Narodne novine, br. 28/2013) i Odluke o davanju suglasnosti Hrvatske energetske regulatorne agencije, Klasa: _____, Urbroj: _____ od ____ 2014. godine operator sustava skladišta plina, Podzemno skladište plina d.o.o. donosi

PRAVILA KORIŠTENJA SUSTAVA SKLADIŠTA PLINA

I. OPĆE ODREDBE

Predmet

Članak 1.

Ovim Pravilima korištenja sustava skladišta plina uređuju se opis sustava skladišta plina, razvoj, građenje i održavanje sustava skladišta plina, upravljanje i nadzor nad sustavom skladišta plina, postupak rezervacije i korištenja kapaciteta sustava skladišta plina, nominacije korištenja sustava skladišta plina, trgovanje kapacitetima sustava skladišta plina, povezivanje s ostalim dijelovima plinskog sustava, usluge operatora sustava skladišta plina, prava i dužnosti operatora sustava skladišta plina i korisnika sustava skladišta plina, ugovorni odnosi i opći uvjeti korištenja sustava skladišta plina, naknada štete, objava podataka i razmjena informacija te mjerna pravila i pravila raspodjele pri skladištenju plina.

Članak 2.

Pravila korištenja sustava skladišta plina dužan je primjenjivati operator sustava skladišta plina, korisnici sustava skladišta plina, operator transportnog sustava, operator distribucijskog sustava, operator tržišta plina, proizvođač prirodnog plina te voditelj bilančne skupine.

Članak 3.

Operator sustava skladišta plina dužan je osigurati objektivne, jednake i transparentne uvjete pristupa sustavu skladišta plina, imajući u vidu sigurnost opskrbe plinom, razvoj sustava skladišta i ekonomski učinkovito korištenje sustava skladišta plina.

Značenje pojedinih izraza

Članak 4.

(1) Izrazi koji se koriste u ovim Pravilima korištenja sustava skladišta plina imaju značenja utvrđena zakonima kojima se uređuje energetski sektor, regulacija energetskih djelatnosti, tržište plina, područje rudarstva i mjeriteljstva, kao i propisima i aktima donesenim na temelju tih zakona.

(2) U Pravilima korištenja sustava skladišta plina koriste se izrazi koji u smislu ovih Pravila korištenja sustava skladišta plina imaju sljedeće značenje:

1. *bušotina* – rudarski objekt koji povezuje ležište s nadzemnim postrojenjima i omogućava utiskivanje plina u ležište i povlačenje plina iz ležišta (radna bušotina), ili ima funkciju praćenja rada skladišta (kontrolna i/ili mjerna bušotina);
2. *bilančni račun* – evidencija o dnevnom prometu na primarnom i sekundarnom tržištu kapaciteta sustava skladišta plina s početnim i završnim stanjem količine plina u kWh za svakoga pojedinog korisnika sustava skladišta plina;
3. *ciklus povlačenja* – razdoblje tijekom kojega se u pravilu plin povlači iz sustava skladišta plina i koje traje od 1. listopada do 31. ožujka tekuće skladišne godine ± 30 dana;
4. *ciklus utiskivanja* – razdoblje tijekom kojega se u pravilu plin utiskuje u sustav skladišta plina i koje traje od 1. travnja do 30. rujna tekuće skladišne godine ± 30 dana;
5. *dugoročna usluga* – usluga koju pruža operator sustava skladišta plina za razdoblje od jedne ili više godina;
6. *informacijska platforma* – informacijski sustav operatora sustava skladišta plina koji je podrška provođenju postupaka i procedura za pružanje usluge skladištenja plina;
7. *internetska stranica* – internetska stranica operatora sustava skladišta plina www.psp.hr;
8. *kapacitet povlačenja* – količina plina koja se može povući iz skladišta u jedinici vremena, izražen je u kWh/dan;
9. *kapacitet utiskivanja* – količina plina koja se može utisnuti u skladište u jedinici vremena, a izražen je u kWh/dan;
10. *korisnik sustava skladišta plina* – opskrbljivač plinom, trgovac plinom i proizvođač prirodnog plina koji koristi sustav skladišta plina na temelju ugovora o skladištenju plina;
11. *kratkoročna usluga* – usluga koju pruža operator sustava skladišta plina za razdoblje kraće od 12 mjeseci;
12. *krivulja povlačenja* – grafički ili matematički prikaz ovisnosti stalnog kapaciteta povlačenja o uskladištenom obujmu plina u određenom trenutku;
13. *krivulja utiskivanja* – grafički ili matematički prikaz ovisnosti stalnog kapaciteta utiskivanja o uskladištenom obujmu plina u određenom trenutku;
14. *m³ plina* – količina prirodnog plina koja pri temperaturi od 288,15 K i tlaku od 101.325 Pa zauzima obujam od jednoga prostornog metra;
15. *minimalni obvezujući kapacitet* – minimalni broj standardnih paketa skladišnog kapaciteta iznad kojega je zahtjev za rezervacijom obvezujući, a ispod kojega korisnik sustava skladišta plina nije zainteresiran za sklapanje usluge skladištenja;
16. *nenominirani kapacitet* – ugovoren kapacitet koji korisnik sustava skladišta plina nije nominirao za korištenje;
17. *nominacija* – najava količine prirodnog plina koju korisnik sustava skladišta plina namjerava utisnuti u ili povući iz sustava skladišta plina;
18. *operator sustava skladišta plina* – tvrtka Podzemno skladište plina d.o.o.;
19. *plinski dan* – razdoblje od 24 sata koje počinje u 6:00 sati i traje do 6:00 sati sljedećeg dana;
20. *plinski jastuk* – obujam plina u ležištu potreban za upravljanje skladištem i održavanje odgovarajućega minimalnog tlaka u skladištu;
21. *plinski mjesec – razdoblje koje počinje u 6:00 sati prvoga kalendarskog dana tekućeg mjeseca i traje do 6:00 sati prvoga kalendarskog dana sljedećeg mjeseca*;
22. *početni ležišni tlak* – početni tlak zatečen u poroznim formacijama, na referentnoj dubini, prije stavljanja ležišta u rad, npr. početka proizvodnje ili utiskivanja;
23. *pojedinačna usluga* – usluga korištenja radnog volumena, kapaciteta utiskivanja i kapaciteta povlačenja kao razdvojenih usluga;
24. *povlačenje* – način rada pri kojem se plin fizički isporučuje iz sustava skladišta plina u transportni sustav;

25. *prekidivi nenominirani kapacitet utiskivanja na dnevnoj razini* – usluga na temelju koje korisnik sustava skladišta plina stječe pravo na nominaciju neugovorenih kapaciteta utiskivanja, a čije korištenje operator sustava skladišta plina može djelomično ili potpuno ograničiti;
26. *prekidivi nenominirani kapacitet povlačenja na dnevnoj razini* – usluga na temelju koje korisnik sustava skladišta plina stječe pravo na nominaciju neugovorenih kapaciteta povlačenja, a čije korištenje operator sustava skladišta plina može djelomično ili potpuno ograničiti;
27. *prijelazni način rada* – način rada pri kojem se nominirani protok plina ostvari kroz manji broj sati tijekom plinskog dana;
28. *primarno tržište* – tržište na kojem kapacitetima sustava skladišta plina trguje operator sustava skladišta plina;
29. *radni volumen sustava skladišta plina* – obujam plina u skladištu iznad projektiranog obujma plinskog jastuka koji može biti utisnut ili povučen pomoću instaliranih podzemnih i nadzemnih objekata, ovisno o zakonskim i tehničkim ograničenjima, u jednom ciklusu rada skladišta;
30. *raspoloživi kapacitet utiskivanja* – dio kapaciteta utiskivanja koji nije obuhvaćen ugovorima na snazi u određenom trenutku i raspoloživ je za ugovaranje drugim korisnicima sustava skladišta plina;
31. *raspoloživi kapacitet povlačenja* – dio kapaciteta povlačenja koji nije obuhvaćen ugovorima na snazi u određenom trenutku i raspoloživ je za ugovaranje drugim korisnicima sustava skladišta plina;
32. *raspoloživi radni volumen* – radni volumen koji nije ugovoren u određenom trenutku i raspoloživ je za ugovaranje drugim korisnicima sustava skladišta plina;
33. *raspoloživi skladišni kapacitet* – dio kapaciteta sustava skladišta plina koji nije ugovoren u određenom trenutku i raspoloživ je za ugovaranje drugim korisnicima sustava skladišta plina;
34. *skladišna godina* – razdoblje koje počinje u 6:00 sati 1. travnja tekuće godine i traje do 6:00 sati 1. travnja sljedeće godine;
35. *stajanje* – način rada pri kojem nema fizičkog protoka između transportnog sustava i sustava skladišta plina;
36. *stalni kapacitet utiskivanja* – pojedinačna usluga na temelju koje korisnik sustava skladišta plina stječe pravo na korištenje ugovorenih kapaciteta utiskivanja čije korištenje operator sustava skladišta plina ne može prekinuti ili ograničiti, osim u slučajevima propisanim pozitivnim pravnim propisima;
37. *stalni kapacitet povlačenja* – pojedinačna usluga na temelju koje korisnik sustava skladišta plina stječe pravo na korištenje ugovorenih kapaciteta povlačenja čije korištenje operator sustava skladišta plina ne može prekinuti ili ograničiti, osim u slučajevima propisanim pozitivnim pravnim propisima;
38. *standardni paket skladišnog kapaciteta* – usluga skladištenja pri kojoj se kao paket ugovara zakup radnog volumena te pridružene krivulje ovisnosti kapaciteta utiskivanja i povlačenja o obujmu plina uskladištenog u određenom trenutku;
39. *tehnički skladišni kapacitet* – maksimalni radni volumen, kapacitet utiskivanja i kapacitet povlačenja koje operator sustava skladišta plina može ponuditi korisnicima sustava skladišta plina, ovisno o fizičkim karakteristikama postrojenja i o tehničkim uvjetima na točki utiskivanja i točki povlačenja plina;
40. *točka utiskivanja plina* – ulazno mjerne mjesto u sustavu skladišta plina na kojem korisnik sustava skladišta plina isporučuje plin za utiskivanje, a preuzima ga operator sustava skladišta plina;

41. *točka povlačenja plina* – izlazno mjerne mjesto u sustavu skladišta plina na kojem operator sustava skladišta isporučuje povučeni uskladišteni plin, a preuzima ga korisnik sustava skladišta plina;
42. *ugovor o skladištenju plina* – ugovor sklopljen između korisnika sustava skladišta plina i operatora sustava skladišta plina, kojim se operator sustava skladišta plina obvezuje pružiti ugovorenu uslugu, a korisnik sustava skladišta obvezuje platiti reguliranu naknadu za korištenje sustava skladišta plina;
43. *ugovoren radni volumen* – dio radnog volumena sustava skladišta plina koji kao stalnu uslugu zakupa ugovara korisnik sustava skladišta plina s operatorom sustava skladišta plina za određeno vremensko razdoblje;
44. *utiskivanje* – način rada pri kojem se plin fizički preuzima iz transportnog sustava u sustav skladišta plina;
45. *virtualna nominacija* – najava količine prirodnog plina koju korisnik sustava skladišta plina namjerava utisnuti u sustav skladišta plina za vrijeme povlačenja ili povući iz sustava skladišta plina za vrijeme utiskivanja;
46. *Zakon* – Zakon o tržištu plina.

II. OPIS SUSTAVA SKLADIŠTA PLINA

Članak 5.

- (1) Sustav skladišta plina sastoji se od rudarskih objekata: ležišta u kojem se plin skladišti, radnih bušotina, kontrolno-mjernih bušotina, nadzemnog postrojenja i spojnih plinovoda.
- (2) Nadzemno postrojenje iz stavka 1. ovog članka sastoji se od:
  - kompresorske stanice s određenim brojem kompresorskih jedinica i pripadajućom opremom, dizajniranim za utiskivanje plina u ciklusu utiskivanja;
  - postrojenja za pripremu povučenog plina prije isporuke u transportni sustav s osnovnim funkcijama: izdvajanje vode i kondenzata, redukcija tlaka, dehidracija plina i regulacija količina;
  - mjernih uređaja kojima se mjeri količina utisnutoga, odnosno povučenog plina;
  - kontrolno-upravljačkog centra iz kojeg se praćenjem tehnoloških parametara nadzire rad sustava skladišta plina te upravlja radom svih objekata.
- (3) Osnovni parametri za pogon skladišta plina definirani su odgovarajućom tehničkom dokumentacijom u skladu s važećom zakonskom regulativom.
- (4) Radi sigurnosti rada sustava skladišta plina za svaku radnu bušotinu, na temelju karakteristika ležišta i ugrađene bušotinske opreme, propisana je dopuštena maksimalna depresija, odnosno razlika između ležišnog tlaka i dinamičkog tlaka dna bušotine. Time je određena maksimalna količina plina koja se može povući, odnosno utisnuti na svakoj pojedinačnoj bušotini.
- (5) Tehnički skladišni kapacitet te krivulja utiskivanja i krivulja povlačenja usklađene su s važećim rudarskim projektom.
- (6) Na kraju svakog ciklusa utiskivanja i ciklusa povlačenja potrebno je osigurati potrebno vrijeme mirovanja ležišta te obaviti hidrodinamička mjerena u određenim bušotinama. Interpretacijom tih mjerena dobivaju se podaci potrebni za provjeru i redefiniranje parametara za pogon sustava skladišta plina.
- (7) Skladištenje plina obavlja se na eksplotacijskom polju ugljikovodika PSP Okoli, koje je zbog fizičkih karakteristika ležišta predviđeno za sezonsko uravnoteženje plinskog sustava i na kojem je moguće ostvariti po jedan ciklus punjenja i pražnjenja tijekom skladišne godine.

Članak 6.

- (1) Sustav skladišta plina priključen je na transportni sustav kojim upravlja operator transportnog sustava.
- (2) Utiskivanje ili povlačenje plina obavlja se na točkama utiskivanja, odnosno povlačenja na način kako je utvrđeno ovim Pravilima korištenja sustava skladišta plina i Ugovorom o skladištenju plina.

III. POVEZIVANJE SUSTAVA SKLADIŠTA PLINA S OSTALIM DIJELOVIMA PLINSKOG SUSTAVA

Članak 7.

- (1) Povezivanje sustava skladišta plina s transportnim sustavom i/ili distribucijskim sustavom obavlja se radi stvaranja preduvjeta za sigurnu i pouzdanu isporuku plina korisnicima sustava.
- (2) Operator sustava skladišta plina osigurati će razmjenu informacija s međusobno povezanim operatorima, uvažavajući pravila za razmjenu podataka propisana Mrežnim pravilima transportnog sustava.

Povezivanje sustava skladišta plina s transportnim sustavom

Članak 8.

- (1) Priključenje na transportni sustav ili povećanje priključnog kapaciteta provodi se u skladu s odredbama ovih Pravila korištenja sustava skladišta plina i Mrežnih pravila transportnog sustava.
- (2) Operator sustava skladišta plina i operator transportnog sustava uređiti će međusobna prava i obveze te način razmjene podataka kako bi osigurali učinkovito i pouzdano funkcioniranje, razvoj i planiranje održavanja međusobno povezanih sustava te sklopili ugovor o međusobnim pravima i obvezama.

Povezivanje sustava skladišta plina s distribucijskim sustavom

Članak 9.

- (1) Priključenje sustava skladišta plina na distribucijski sustav ili povećanje priključnog kapaciteta provodi se u skladu s odredbama ovih Pravila korištenja sustava skladišta plina i Mrežnih pravila distribucijskog sustava.
- (2) Operator sustava skladišta plina i operator distribucijskog sustava dužni su uređiti međusobna prava i obveze te način razmjene podataka, a kako bi osigurali učinkovito i pouzdano funkcioniranje, razvoj i planiranje održavanja međusobno povezanih sustava te sklopili ugovor o međusobnim pravima i obvezama.

IV. RAZVOJ, GRAĐENJE I ODRŽAVANJE SUSTAVA SKLADIŠTA PLINA

Planiranje razvoja sustava skladišta plina

Članak 10.

- (1) Operator sustava skladišta plina vodi, održava i razvija siguran, pouzdan i učinkovit sustav skladišta plina.
- (2) Razvoj sustava skladišta obuhvaća izgradnju novog sustava, kao i povećanje kapaciteta utiskivanja, kapaciteta povlačenja i/ili radnog volumena na postojećem sustavu, povećanje sigurnosti i pouzdanosti rada postojećeg sustava te smanjenje negativnih utjecaja na okoliš.
- (3) Operator sustava skladišta plina izrađuje plan razvoja sustava skladišta plina pri čemu planirane investicije u izgradnju i rekonstrukciju trebaju biti tehnički opravdane i ekonomski učinkovite te osigurati odgovarajući stupanj sigurnosti opskrbe plinom.
- (4) Operator sustava skladišta plina mora planirati razvoj sustava skladišta na način da bude odgovarajuće dimenzioniran za obavljanje ugovorenih ili planiranih usluga skladištenja plina uz potpuno ispunjavanje svih zakonskih obveza.
- (5) Pri izradi planova razvoja treba odabrati rješenje koje potpuno zadovoljava tehničke kriterije uz uvažavanje načela minimalnih troškova.
- (6) Plan razvoja sustava skladišta mora biti u skladu sa Strategijom energetskog razvoja i Programom provedbe strategije energetskog razvoja Republike Hrvatske, vodeći računa o ekonomskim uvjetima.

Gradjenje i održavanje sustava skladišta plina

Članak 11.

- (1) Operator sustava skladišta plina na temelju odobrenog plana razvoja sustava skladišta plina gradi nove objekte, rekonstruira, dograđuje i modernizira postojeće objekte sustava skladišta plina.
- (2) Aktivnosti iz stavka 1. ovog članka povode se u skladu s odredbama zakona i propisa kojim se uređuje područje rudarstva.
- (3) Projektiranje, gradnja, rad i održavanje rudarskih objekata i postrojenja izvodi se u skladu s valjanim tehničko-tehnološkim rješenjima uz potpuno ispunjavanje svih zakonskih obveza.
- (4) Operator sustava skladišta plina ima pravo prodati plin pridobiven tijekom izvođenja rudarskih radova koji se izvode u svrhu istraživanja mineralnih sirovina kojima je svrha utvrditi mogućnost skladištenja ugljikovodika u geološkim strukturama te uvjete eksploatacije.
- (5) U slučaju prodaje plina, Operator sustava skladišta plina raspoložive količine plina prodaje temeljem otvorenog postupka prodaje.
- (6) Natječaj za prodaju plina Operator sustava skladišta plina objavljuje na svojoj internetskoj stranici i najmanje jednom javnom glasilu.

Članak 12.

- (1) Za potrebe osiguranja redovnog pogona operator sustava skladišta plina provodi aktivnosti održavanja kako bi osigurao najveću moguću razinu sigurnosti, pouzdanosti, raspoloživosti i učinkovitosti sustava skladišta plina.
- (2) Operator sustava skladišta plina provodi preventivna i zakonom predviđena ispitivanja i preglede, štiti sustav skladišta plina od štetnih utjecaja i nadzire aktivnosti trećih osoba u svojem prostoru.
- (3) Održavanje sustava skladišta plina obavlja se sustavno, planskim izvođenjem radova redovitog održavanja sustava skladišta plina, odnosno njegovih dijelova te otklanjanjem kvarova ili nedostataka.
- (4) Pod kvarovima ili nedostacima iz stavka 3. ovoga članka podrazumijevaju se oštećenja, propuštanja, kvarovi opreme te sve druge okolnosti koje za posljedicu imaju ili bi mogle imati ugrozu života i zdravlja ljudi ili nastanak materijalne štete na imovini, nastanak većih ili novih kvarova ili nedostataka, kao i onečišćenje okoliša.
- (5) Planirane aktivnosti na sustavu skladišta plina koje nemaju utjecaja na skladištenje plina odnosno na kapacitet skladištenja mogu se odvijati u bilo koje doba bez prethodne najave korisnicima sustava skladišta plina.
- (6) Planirane aktivnosti izvođenja radova na sustavu skladišta plina koje uzrokuju prekid ili ograničenje usluge skladištenja plina moraju biti unaprijed najavljene.

V. UPRAVLJANJE I NADZOR NAD SUSTAVOM SKLADIŠTA PLINA

Upravljački centar sustava skladišta plina

Članak 13.

- (1) Za potrebe učinkovitog i pouzdanog upravljanja i održavanja sustava skladišta plina operator sustava skladišta plina obvezan je nadzirati rad sustava skladišta plina, sustava mjerjenja ulaznih i izlaznih tokova, parametara kvalitete plina te pouzdanosti isporuke plina.
- (2) Nadzor rada i upravljanje sustavom skladišta plina obavlja se neprekidno iz upravljačkog centra operatora sustava skladišta plina te sustavnim operativnim nadzorom sustava.
- (3) Operator sustava skladišta plina vodit će sustav na način da zadovolji uvjete propisane provjerenom projektnom dokumentacijom uz uvažavanje tehničkih i pogonskih ograničenja sustava.
- (4) Tehnička i pogonska ograničenja sustava skladišta plina temelje se na maksimalnom dopuštenom tlaku ležišta i nadzemnog postrojenja te minimalnom tlaku ležišta, kao i tlaku sustava na koji je priključen.
- (5) Upravljački centar operatora sustava skladišta plina surađivat će i razmjenjivati informacije s operatorom transportnog sustava, voditeljima bilančnih skupina i korisnicima sustava skladišta plina u poslovima vezanim za nominacije, uravnoteženje transportnog sustava, suradnju za vrijeme poremećaja u djelatnosti skladištenja ili transporta te u kriznim stanjima, a sve u skladu s važećom zakonskom regulativom.
- (6) Da bi održavao kontakt s operatorom sustava skladišta plina, korisnik sustava skladišta plina treba raspolagati ovim komunikacijskim alatima te ih neprekidno držati u funkciji tijekom svakoga plinskog dana:

- računalom spojenim na internet s mogućnošću slanja i primanja elektroničke pošte;
- telefonskom vezom od 0 -24 h;
- uređajem za primanje i slanje telefaks poruka.

Članak 14.

Za vođenje sustava skladišta plina, a radi osiguranja sigurnosti i pouzdanosti njegova rada te nadzora nad pogonom sustava skladišta plina, upravljački centar operatora sustava skladišta plina mora raspolagati mernim, informacijskim i telekomunikacijskim sustavima koji mu omogućavaju:

- stalni nadzor nad tehnološkim parametrima i upravljanje ključnim objektima sustava skladišta plina u realnom vremenu;
- uočavanje poremećaja u tehnološkom procesu skladištenja plina;
- mjerjenje, evidentiranje i centralizirano prikupljanje podataka o ostvarenom protoku plina na ulazima u sustav skladišta plina i izlazima iz sustava skladišta plina;
- komunikacijsku povezanost s dispečerskim centrom operatora transportnog sustava radi razmjene procesnih podataka;
- razmjenu podataka i operativnu komunikaciju s voditeljima bilančnih skupina i operatorom tržišta plina;
- operativnu komunikaciju s korisnicima sustava skladišta plina;
- izvještavanje o korištenju sustava skladišta plina.

Članak 15.

Radi osiguranja sigurnosti i pouzdanosti rada sustava skladišta plina, uz navedeno u članku 14. ovih Pravila korištenja sustava skladišta plina, operator sustava skladišta plina obvezan je organizirati stalnu pripravnost radi interventnog otklanjanja kvarova ili nedostataka na sustavu skladišta plina, odnosno poduzimanja mera za ublažavanje njihova utjecaja na rad sustava skladišta plina.

Utvrđivanje tehničkoga skladišnog kapaciteta

Članak 16.

(1) Postupak utvrđivanja tehničkoga skladišnog kapaciteta jamči da nominacije korisnika sustava skladišta plina ne prelaze tehničke mogućnosti sustava skladišta plina. Tehnički skladišni kapacitet definiran je maksimalnim radnim volumenom sustava skladišta plina, maksimalnim dnevnim kapacitetom utiskivanja i maksimalnim dnevnim kapacitetom povlačenja, koji ovise o zapunjenoći sustava skladišta plina, a određuje ih operator sustava skladišta plina.

(2) Sustav skladišta plina limitiran je i minimalnim kapacitetom povlačenja plina te minimalnim kapacitetom utiskivanja plina, a što je uvjetovano tehničkim karakteristikama sustava skladišta plina.

(3) Minimalni satni kapacitet povlačenja plina (MinQph) iznosi 200 000 kWh/h, a minimalni dnevni kapacitet povlačenja plina (MinQpd) iznosi 2 000 000 kWh/dan.

(4) Operator sustava skladišta plina u prijelaznom načinu rada u ciklusu povlačenja radit će samo ako povlačenje s MinQph kontinuirano traje najmanje 10 sati u plinskom danu.

(5) Minimalni satni kapacitet utiskivanja plina (MinQuh) iznosi 300 000 kWh/h a minimalni dnevni kapacitet utiskivanja plina (MinQud) iznosi 2 400 000 kWh/dan. Operator sustava skladišta plina u prijelaznom načinu rada u ciklusu utiskivanja radit će samo ako utiskivanje s MinQuh kontinuirano traje najmanje 8 sati u plinskom danu.

(6) Radi osiguranja sigurnosti i pouzdanosti rada sustava skladišta plina operator sustava skladišta plina odbit će nominacije korisnika sustava skladišta plina i prijeći u način rada stajanje ako je nominirani kapacitet povlačenja svih korisnika sustava skladišta plina manji od MinQpd odnosno ako je nominirani kapacitet utiskivanja svih korisnika sustava skladišta plina manji od MinQud.

Upravljanje kapacitetima sustava skladišta plina

Članak 17.

(1) Ciklus utiskivanja plina u skladište traje od 1. travnja do 30. rujna ± 30 dana, dok ciklus povlačenja traje od 1. listopada do 31. ožujka ± 30 dana.

(2) Operator sustava skladišta plina obavještava korisnike sustava skladišta plina o datumu redovne promjene ciklusa iz stavka 1. ovog članka putem obavijesti na svojoj internetskoj stranici najmanje sedam dana unaprijed uz potvrdu konačnog termina promjene ciklusa najmanje 24 sata unaprijed.

(3) Iznimno od stavka 1. ovog članka promjena ciklusa moguća je i radi izvanredne situacije na povezanim sustavima ako operator sustava skladišta plina procijeni da je promjena ciklusa moguća u okviru njegovih operativnih mogućnosti.

(4) Operator sustava skladišta plina elektroničkom poštom obavještava korisnike sustava skladišta plina najmanje 12 sati unaprijed o izvanrednoj promjeni ciklusa te im dostavlja poziv s rokom za obaveznu dostavu nove nominacije.

Način rada sustava skladišta plina

Članak 18.

(1) Ovisno o ciklusu rada sustava skladišta plina i zaprimljenih dnevnih nominacija te utjecaja promjene načina rada na karakteristike ležišta i postrojenja, operator sustava skladišta plina određuje način rada sustava skladišta plina.

(2) Sustav skladišta plina može biti u jednom od ovih načina rada:

- povlačenje;
- utiskivanje;
- stajanje;
- prijelazni način rada.

Članak 19.

Radi tehničko-tehnoloških karakteristika sustava skladišta plina minimalno vrijeme potrebno za slučaj prijelaza iz načina rada utiskivanje u način rada povlačenje iznosi 8 sati, a za slučaj prijelaza iz načina rada povlačenje u način rada utiskivanje iznosi 16 sati.

Promjena načina rada

Članak 20.

(1) Za vrijeme ciklusa povlačenja primjenjuju se ova pravila:

- Ako je zbroj nominiranih satnih količina plina iz svih dostavljenih nominacija veći od MinQph:
  - operator sustava skladišta plina prihvatiće sve nominacije dostavljene u skladu s ugovorenim kapacitetima i nastaviti s načinom rada povlačenje.
- Ako je zbroj nominiranih dnevnih količina plina iz svih dostavljenih nominacija veći od MinQpd, a zbroj nominiranih satnih količina plina iz svih dostavljenih nominacija manji od MinQph:
  - operator sustava skladišta plina prihvatiće sve nominacije dostavljene u skladu s ugovorenim kapacitetima i raditi u prijelaznom načinu rada.
- Ako je zbroj nominiranih dnevnih količina plina iz svih dostavljenih nominacija manji od MinQpd, a zbroj nominiranih dnevnih količina plina iz dostavljenih nominacija za povlačenje veći od MinQpd:
  - operator sustava skladišta plina prihvatiće sve nominacije za povlačenje dostavljene u skladu s ugovorenim kapacitetima,
  - operator sustava skladišta plina proporcionalno će smanjiti virtualne nominacije za utiskivanje tako da zbroj svih nominiranih dnevnih količina bude veći od MinQpd te raditi u prijelaznom načinu rada.
- Ako je zbroj nominiranih dnevnih količina plina iz svih dostavljenih nominacija manji od MinQpd i zbroj nominiranih dnevnih količina plina iz dostavljenih nominacija za povlačenje također manji od MinQpd:
  - operator sustava skladišta plina odbit će zaprimljene nominacije te prijeći u način rada stajanje.

(2) Za vrijeme ciklusa utiskivanja primjenjuju se ova pravila:

- Ako je zbroj nominiranih satnih količina plina iz svih dostavljenih nominacija veći od MinQuh:
  - operator sustava skladišta plina prihvatiće sve nominacije dostavljene u skladu s ugovorenim kapacitetima i nastaviti s načinom rada utiskivanje.
- Ako je zbroj nominiranih dnevnih količina plina iz svih dostavljenih nominacija veći od MinQud, a zbroj nominiranih satnih količina plina iz svih dostavljenih nominacija manji od MinQuh:
  - operator sustava skladišta plina prihvatiće sve nominacije dostavljene u skladu s ugovorenim kapacitetima i raditi u prijelaznom načinu rada.
- Ako je zbroj nominiranih dnevnih količina plina iz svih dostavljenih nominacija manji od MinQud, a zbroj nominiranih dnevnih količina plina iz dostavljenih nominacija za utiskivanje veći od MinQud:
  - operator sustava skladišta plina prihvatiće sve nominacije za utiskivanje dostavljene u skladu s ugovorenim kapacitetima,
  - operator sustava skladišta plina proporcionalno će smanjiti virtualne nominacije za povlačenje tako da zbroj svih nominiranih dnevnih količina bude veći od MinQud te raditi u prijelaznom načinu rada.
- Ako je zbroj nominiranih dnevnih količina plina iz svih dostavljenih nominacija manji od MinQud i zbroj nominiranih dnevnih količina plina iz dostavljenih nominacija za povlačenje također manji od MinQud:
  - operator sustava skladišta plina odbit će zaprimljene nominacije te prijeći u način rada stajanje.

Vlastita potrošnja plina i gubici

Članak 21.

(1) Mjerenje potrošnje plina za vlastite potrebe operatora sustava skladišta plina obavljat će se na mjernom uređaju u vlasništvu operatora sustava skladišta plina koji za njega posjeduje svu potrebnu dokumentaciju u skladu s mjeriteljskim zahtjevima (ovjernice, izvješća o ispitivanju).

(2) Operator sustava skladišta plina dužan je osigurati količine plina dovoljne za pogon kompresora, tehnološku potrošnju, pokriće gubitaka te nadopunu plinskog jastuka.

(3) Plin za namjene iz stavka 2. ovog članka operator sustava skladišta plina kupuje na tržišnim principima, uz definiranje dinamike i mjesta isporuke.

(4) Operator sustava skladišta plina kupuje plin na točki utiskivanja ili u samom skladištu.

(5) Natječaj za nabavu plina za namjene iz stavka 2. ovog članka operator sustava skladišta plina dužan je objaviti na svojoj internetskoj stranici i najmanje jednom javnom glasilu.

(6) Osnovni kriterij za odabir najpovoljnije ponude jest najniža jedinična cijena plina.

(7) Na temelju odluke o izboru najpovoljnije ponude operator sustava skladišta plina i izabrani opskrbljivač sklapaju Ugovor o opskrbi plinom.

(8) U slučaju nezadovoljstva postupanjem operatora sustava skladišta plina u postupku nabave plina opskrbljivač ima pravo izjaviti prigovor Agenciji.

Privremeno ograničenje i prekid usluge

Članak 22.

(1) Operator sustava skladišta plina ima pravo privremeno ograničiti ili prekinuti utiskivanje ili povlačenje plina radi redovnog održavanja postrojenja i instalacija, izvođenja potrebnih hidrodinamičkih mjerena, inspekcijskih pregleda, ispitivanja sustava, dogradnje ili rekonstrukcije sustava te iz drugih razloga predviđenih ovim Pravilima rada sustava skladišta plina, Zakonom, te drugim važećim zakonskim i podzakonskim propisima.

(2) Operator sustava skladišta plina izrađuje i provodi planirane godišnje radove iz stavka 1. ovog članka u što je moguće kraćem vremenskom razdoblju.

(3) Planirane rokove prekida usluge skladištenja plina operator sustava skladišta plina objavljuje na svojoj internetskoj stranici prije početka skladišne godine, po potrebi ih mjesечно revidira te konačno potvrđuje dostavom obavijesti korisnicima sustava skladišta plina najmanje 48 sati unaprijed.

(4) Radi izvođenja hidrodinamičkih mjerena operator sustava skladišta plina ima pravo dva puta godišnje prekinuti usluge utiskivanja i povlačenja u trajanju od 96 sati. Operator sustava skladišta plina navedena će mjerena obaviti u dogovoru s korisnicima sustava skladišta plina i operatorom povezanog sustava, a obavit će ih najkasnije unutar 15 dana od završetka ciklusa utiskivanja, odnosno ciklusa povlačenja.

(5) U slučaju da je prekid ili ograničenje usluge skladištenja trajalo u skladu s najavljenim rokovima iz obavijesti ili je produženo iz razloga koje operator sustava skladišta plina nije mogao predvidjeti i/ili spriječiti, operator sustava skladišta plina nije dužan korisnicima sustava skladišta plina nadoknaditi eventualne štete ili troškove nastale kao posljedica ograničenja ili prekida usluge skladištenja.

Članak 23.

Nakon završetka radova iz članka 22. ovih Pravila korištenja sustava skladišta plina operator sustava skladišta plina odmah će o istome obavijestiti korisnike sustava skladišta plina te nastaviti s pružanjem ugovorenih usluga.

Upravljanje i postupci u izvanrednim situacijama

Članak 24.

(1) Izvanrednom situacijom u smislu upravljanja sustavom skladišta plina smatra se svaki događaj koji nije moguće izbjegći ili predvidjeti, a čije posljedice izravno ugrožavaju sigurnost ljudi i imovine od nekontroliranog izlaza plina, uzrokuju ograničenje ili prekid korištenja kapaciteta sustava skladišta plina te ugrožavaju pouzdanost opskrbe plinom.

(2) Izvanredne situacije iz stavka 1. ovog članka u smislu upravljanja sustavom skladišta plina uključuju i izvanredne okolnosti na povezanim sustavima.

(3) U slučaju izvanredne situacije na sustavu skladišta plina operator sustava skladišta plina bez odgode poduzima mjere kojima osigurava održavanje opstojnosti skladišnog sustava i umanjuje utjecaj poremećaja na mogućnost korištenja kapaciteta sustava skladišta plina i pouzdanost opskrbe plinom. Navedene mjere obuhvaćaju:

- obavljanje nadležnih javnih službi i tijela;
- kontrolu rada sustava skladišta plina preko upravljačkog centra u skladu s internim uputama, a radi prevladavanja nastalih okolnosti;
- uklanjanje uzroka opasnosti za sigurnost ljudi i imovine;
- prekid ili ograničenje korištenja kapaciteta sustava skladišta plina.

Članak 25.

(1) U slučaju kvara ili havarije na sustavu skladišta plina koji ugrožava sigurnost ljudi i imovine, operator sustava skladišta plina ima pravo trenutno prekinuti ili ograničiti uslugu skladištenja plina, uz telefonsku obavijest korisniku sustava skladišta plina i operatoru povezanog sustava te naknadnu obavijest pisanim putem.

(2) U slučaju kvara ili havarije na povezanom sustavu operator povezanog sustava upućuje operatoru sustava skladišta obavijest o kvaru na povezanom sustavu i zahtjev za prekidom ili ograničenjem usluge skladištenja, telefonski uz naknadnu obavijest pisanim putem. Po primitku obavijesti, operator sustava skladišta plina će o vremenu prekida ili ograničenja usluge skladištenja plina obavijestiti korisnike sustava skladišta plina na koje ograničenje ili prekid usluge ima utjecaja.

(3) U slučaju kvara ili havarije na povezanom sustavu, za koje operator sustava skladišta plina ima spoznaje da za posljedicu imaju ili bi mogle imati ugroženost života i zdravlja ljudi ili nastanak materijalne štete na imovini, operator sustava skladišta plina bez odlaganja će prekinuti ili ograničiti uslugu skladištenja plina.

(4) U slučaju da je prekid ili ograničenje usluge skladištenja uzrokovan kvarom na sustavu skladišta plina ili povezanom sustavu koje bi za posljedicu imalo ugrožavanje sigurnosti ljudi i imovine, operator sustava skladišta plina nije dužan korisnicima sustava skladišta plina nadoknaditi eventualne štete ili troškove nastale kao posljedica ograničenja ili prekida usluge skladištenja.

(5) Prilikom prekida ili ograničenja usluge skladištenja u skladu sa odredbama ovog članka Operator sustava skladišta plina, pozvat će korisnike sustava skladišta plina na dostavu izvanredne nominacije.

Upravljanje i postupci u kriznom stanju

Članak 26.

- (1) Tijekom kriznog stanja operator sustava skladišta plina upravlja sustavom skladišta plina na temelju mjera propisanih Uredbom (EU) 994/2010 Europskog parlamenta i Vijeća (dalje: Uredba o sigurnosti opskrbe) i propisa donesenih na temelju Uredbe o sigurnosti opskrbe.
- (2) Ovisno o tehničkim mogućnostima i raspoloživim kapacitetima sustava skladišta plina operator sustava skladišta plina u okviru svojih odgovornosti poduzet će mjere za ublažavanje nastale situacije.

VI. USLUGE OPERATORA SUSTAVA SKLADIŠTA PLINA

Članak 27.

U skladu sa Zakonom i odredbama Uredbe (EZ) br. 715/2009 operator sustava skladišta plina, pod jednakim će uvjetima, korisnicima sustava skladišta plina staviti na raspolažanje ukupne kapacitete sustava skladišta plina, uzimajući u obzir tehnička ograničenja i sigurnost sustava.

Pregled ponuđenih usluga

Članak 28.

- (1) Operator sustava skladišta plina usluge definirane u ovom članku pruža na temelju Ugovora o skladištenju plina, sklopljenog između operatora sustava skladišta plina i korisnika sustava skladišta plina, a pod uvjetima utvrđenim ovim Pravilima korištenja sustava skladišta plina.

(2) Operator sustava skladišta plina korisnicima sustava skladišta plina nudi ove usluge:

1. standardni paket skladišnog kapaciteta;
2. pojedinačne usluge: stalne i prekidive;
3. nestandardne usluge.

Standardni paket skladišnog kapaciteta

Članak 29.

(1) Operator sustava skladišta plina nudi standardni paket skladišnog kapaciteta na godišnjoj razini, a za razdoblje od najviše pet skladišnih godina.

(2) Standardni paket skladišnog kapaciteta definiran je tehničkim parametrima radnog volumena i pridružene krivulje utiskivanja te krivulje povlačenja.

(3) U okviru ugovorenoga standardnog paketa skladišnog kapaciteta, a skladu s pridruženom krivuljom utiskivanja i krivuljom povlačenja, korisnik sustava skladišta plina ostvaruje pravo na:

- nominaciju ugovorenoga stalnog kapaciteta utiskivanja u ciklusu utiskivanja ili kapaciteta povlačenja u ciklusu povlačenja ovisno o obujmu plina uskladištenog u određenom trenutku;

- nominaciju do iznosa ugovorenoga maksimalnog kapaciteta utiskivanja ili kapaciteta povlačenja, pri čemu se pravo na korištenje kapaciteta iznad točke na pridruženoj krivulji ostvaruje na prekidivoj osnovi;
- virtualnu nominaciju do iznosa ugovorenoga maksimalnog kapaciteta utiskivanja ili maksimalnog kapaciteta povlačenja, pri čemu se pravo na korištenje kapaciteta ostvaruje na prekidivoj osnovi.

(4) Odgovarajuća krivulja utiskivanja i krivulja povlačenja za svakog korisnika sustava skladišta plina bit će sadržane u Potvrdi o ugovorenoj usluzi koja je prilog i sastavni dio Ugovora o skladištenju plina.

(5) Ugovoreni radni volumen je maksimalna količina prirodnog plina izražena u kWh, koja se može uskladištiti tijekom trajanja ugovorene usluge.

(6) Ugovoreni kapacitet utiskivanja je maksimalna količina plina izražena u kWh/dan, koja se može utisnuti u plinskom danu pod uvjetom iz članka 20. stavka 2. ovih Pravila korištenja sustava skladišta plina, a koja varira ovisno o trenutačnoj količini uskladištenog plina svakoga pojedinog korisnika sustava skladišta plina, što je definirano Potvrdom o ugovorenoj usluzi.

(7) Ugovoreni kapacitet povlačenja je maksimalna količina plina izražena u kWh/dan, koja se može povući u plinskom danu pod uvjetom iz članka 20. stavka 1. ovih Pravila korištenja sustava skladišta plina, a koja varira ovisno o trenutačnoj količini uskladištenog plina svakoga pojedinog korisnika sustava skladišta plina, što je definirano Potvrdom o ugovorenoj usluzi.

Pojedinačne usluge

Članak 30.

Tijekom skladišne godine, a radi optimizacije korištenja sustava skladišta plina, operator sustava skladišta plina može nuditi i pojedinačne usluge koje mogu biti stalne ili prekidive.

Članak 31.

(1) Operator sustava skladišta plina može pružati ove pojedinačne stalne usluge zakupa:

- radnog volumena;
- stalnog kapaciteta utiskivanja;
- stalnog kapaciteta povlačenja.

(2) Dodatno ugovorena pojedinačna stalna usluga zakupa radnog volumena ne mijenja početnu vrijednost ranije ugovorenoga maksimalnog dnevног kapaciteta utiskivanja ili maksimalnoga dnevног kapaciteta povlačenja.

(3) Nakon ugovaranja pojedinačne stalne usluge zakupa radnog volumena, operator sustava skladišta plina s postojećim će korisnikom sustava skladišta plina ažurirati izvorne krivulje ovisnosti kapaciteta povlačenja i kapaciteta utiskivanja o obujmu plina uskladištenog u određenom trenutku te će se to definirati u Potvrdi o ugovorenoj usluzi.

(4) Dodatno ugovorena pojedinačna usluga zakupa stalnog kapaciteta utiskivanja i/ili stalnog kapaciteta povlačenja mijenja početnu vrijednost ranije ugovorenoga dnevног kapaciteta utiskivanja i/ili dnevног kapaciteta povlačenja.

(5) Nakon ugovaranja pojedinačne usluge zakupa stalnog kapaciteta utiskivanja i/ili stalnog kapaciteta povlačenja, operator sustava skladišta plina s postojećim će korisnikom sustava skladišta plina ažurirati izvorne krivulje ovisnosti kapaciteta utiskivanja i/ili kapaciteta povlačenja o uskladištenom obujmu plina u određenom trenutku te će se to definirati u Potvrdi o ugovorenoj usluzi.

Članak 32.

(1) Operator sustava skladišta plina postojećim korisnicima sustava skladišta plina pruža ove pojedinačne prekidive usluge zakupa:

- prekidivoga nenominiranog kapaciteta utiskivanja na dnevnoj razini;
- prekidivoga nenominiranog kapaciteta povlačenja na dnevnoj razini.

(2) Ugovaranjem prekidivoga nenominiranog kapaciteta utiskivanja i/ili nenominiranog kapaciteta povlačenja na dnevnoj razini korisnik sustava skladišta plina ostvaruje pravo na nominaciju neugovorenih kapaciteta utiskivanja i/ili neugovorenih kapaciteta povlačenja.

(3) Operator sustava skladišta plina ima pravo prekinuti ili ograničiti pružanje pojedinih prekidivih usluga.

(4) Pravo na korištenje prekidivoga nenominiranog kapaciteta utiskivanja ili prekidivoga kapaciteta povlačenja na dnevnoj razini operator sustava skladišta plina dodijelit će nakon prihvaćanja nominacija za korištenje ugovorenih stalnih usluga.

Cijena standardnih usluga

Članak 33.

(1) Naknade za korištenje sustava skladišta plina određene su Metodologijom utvrđivanja iznosa tarifnih stavki za skladištenje plina.

(2) Usluge iz članka 28. stavka 2. podstavka 1. i podstavka 2. ovih Pravila korištenja sustava skladišta plina operator sustava skladišta plina obračunava na temelju odluke o iznosu tarifnih stavki za skladištenje plina.

Nestandardne usluge

Članak 34.

(1) Operator sustava skladišta plina pruža ove nestandardne usluge:

- prodaja nepovučenog plina;
- kontrolno ispitivanje ispravnosti plinomjera i druge mjerne opreme na zahtjev korisnika u ovlaštenom servisu, uz vještačenje Državnog zavoda za mjeriteljstvo (DZM) ili kod ovlaštene pravne osobe za ovjeravanje plinomjera;
- ispitivanje kvalitete plina na zahtjev korisnika sustava;
- evidentiranje trgovine za prodavatelja na sekundarnom tržištu;
- evidentiranje trgovine za kupca na sekundarnom tržištu;
- naknada za otvaranje bilančnog računa za kupca na sekundarnom tržištu;
- naknada za vođenje bilančnog računa za kupca na sekundarnom tržištu.

Cijena nestandardnih usluga

Članak 35.

(1) Cjenik nestandardnih usluga operatora sustava skladišta plina donosi se u skladu s Metodologijom utvrđivanja cijene nestandardnih usluga za transport plina, distribuciju plina, skladištenje plina i javnu uslugu opskrbe plinom koju donosi Agencija.

(2) Nestandardne usluge iz članka 34. ovih Pravila korištenja sustava skladišta plina operator sustava skladišta plina obračunava na temelju cjenika nestandardnih usluga operatora sustava skladišta plina kojega je operator dužan objaviti na svojoj internetskoj stranici.

(3) Račun za obavljene nestandardne usluge operator sustava skladišta plina dostavlja korisniku sustava skladišta plina najkasnije do 15. dana tekućeg mjeseca za prethodni mjesec, a korisnik sustava skladišta plina dužan ga je platiti najkasnije do 25. dana u mjesecu izdavanja računa.

VII. UGOVORNI ODNOŠI I OPĆI UVJETI KORIŠTENJA SUSTAVA SKLADIŠTA PLINA

Članak 36.

(1) Operator sustava skladišta plina sklopit će u pisanom obliku Ugovor o skladištenju plina s energetskim subjektom koji na temelju Zakona ima pravo na pristup sustavu skladišta plina, a kojemu je standardni paket skladišnog kapaciteta dodijeljen u skladu s ovim Pravilima korištenja sustava skladišta plina.

(2) Operator sustava skladišta plina sklopit će u pisanom obliku Ugovor o skladištenju plina s korisnikom sustava skladišta plina čiji je zahtjev za ugovaranjem pojedinačne usluge prihvaćen u skladu s ovim Pravilima korištenja sustava skladišta plina.

(3) Iznimno od odredbi stavka 2. ovog članka, operator sustava skladišta plina s korisnikom sustava skladišta plina s kojim već ima sklopljen važeći Ugovor o skladištenju plina, neće sklapati novi ugovor vezan uz ugovaranje pojedinačne usluge, već će mu na potpis dostaviti novu Potvrdu o ugovorenoj usluzi.

Članak 37.

Ugovor o skladištenju plina

(1) Ugovorom o skladištenju plina operator sustava skladišta plina i korisnik sustava skladišta plina regulirat će predmet, trajanje ugovora i ostala međusobna prava i obveze ugovornih strana.

(2) Sastavni dio Ugovora o skladištenju plina jesu:

- opći uvjeti korištenja sustava skladišta plina;
- potvrde o ugovorenoj usluzi.

(3) Tipski Ugovor o skladištenju plina operator sustava skladišta plina objavljuje na svojoj internetskoj stranici.

(4) Opći uvjeti korištenja sustava skladišta plina nalaze se u Prilogu 1. ovih Pravila korištenja sustava skladišta plina.

(5) Potvrdom o ugovorenoj usluzi između ostalog definira se:

- vrsta usluge;
- trajanje usluge;
- ugovoren kapacitet sustava skladišta plina;
- potrebni instrumenti osiguranja plaćanja.

Članak 38.

Na Ugovor o skladištenju plina primjenjuju se ova Pravila korištenja sustava skladišta plina i drugi zakonski te podzakonski propisi i akti koji uređuju tržište plina.

VIII. REZERVACIJA I KORIŠTENJE KAPACITETA SUSTAVA SKLADIŠTA PLINA

Članak 39.

Nakon ugovaranja usluge skladištenja korisnik sustava skladišta plina dužan je rezervirati kapacitet za izlaz iz transportnog sustava koji je ujedno i ulaz u sustav skladišta plina, kao i kapacitet za ulaz u transportni sustav koji je ujedno i izlaz iz sustava skladišta.

Rezervacija standardnog paketa skladišnog kapaciteta

Članak 40.

(1) Energetski subjekt koji na temelju Zakona ostvaruje pravo na pristup sustavu skladišta plina podnosi operatoru sustava skladišta plina zahtjev za rezervaciju standardnog paketa skladišnog kapaciteta.

(2) Zahtjev za rezervaciju standardnog paketa skladišnog kapaciteta podnosi se na godišnjoj razini, za razdoblje od najmanje jedne skladišne godine i najviše pet skladišnih godina.

(3) Zahtjev za rezervaciju standardnog paketa skladišnog kapaciteta na godišnjoj razini podnosi se najkasnije do 15. siječnja tekuće skladišne godine za sljedeću skladišnu godinu ili sljedeće skladišne godine.

(4) Zahtjev za rezervaciju standardnog paketa skladišnog kapaciteta podnosi se na obrascu kojeg operator sustava skladišta plina objavljuje na svojoj internetskoj stranici.

(5) Dostava zahtjeva za rezervaciju standardnog paketa skladišnog kapaciteta obvezujuća je ponuda korisnika sustava skladišta plina za ugovaranje usluge standardnog paketa skladišnog kapaciteta, u dijelu koji prelazi minimalni obvezujući kapacitet koji korisnik sustava skladišta plina navede u zahtjevu za rezervaciju standardnog paketa skladišnog kapaciteta.

(6) Zahtjev za rezervaciju standardnog paketa skladišnog kapaciteta osobito sadržava:

- naziv podnositelja zahtjeva, uključujući službene i operativne kontakte;
- zahtijevani broj standardnih paketa skladišnog kapaciteta za svaku skladišnu godinu za koju se zahtjev podnosi;
- iznos minimalnog obvezujućeg kapaciteta;
- vremensko razdoblje za koje se zahtjev odnosi.

(7) Uz zahtjev za rezervaciju standardnog paketa skladišnog kapaciteta potrebno je priložiti:

- izvod iz sudskog registra ili odgovarajući dokaz da je osoba ovlaštena djelovati u ime podnositelja zahtjeva;
- kopiju dozvole za obavljanje energetske djelatnosti kojom ostvaruje pravo pristupa sustavu skladišta plina;
- obrazac o bonitetu BON 1 i BON 2 ne stariji od 30 dana za tvrtke sa sjedištem u RH;
- za tvrtke sa sjedištem izvan RH financijska izvješća za protekle tri godine ili drugi relevantan dokaz financijske sposobnosti sukladan propisima države sjedišta podnositelja.

(8) Operator sustava skladišta plina odbacit će zahtjeve kojima nisu priloženi dokumenti iz stavka 7. ovog članka ili zahtjeve koji su dostavljeni nakon roka propisanog ovim Pravilima korištenja sustava skladišta plina.

Rezervacija stalnih pojedinačnih usluga

Članak 41.

(1) Operator sustava skladišta plina na svojoj internetskoj stranici objavljuje sve potrebne informacije o stalnim pojedinačnim uslugama koje namjerava ponuditi:

- opis ponuđene usluge;
- početak i razdoblje tijekom kojega se nudi pojedina usluga;
- postupak rezervacije;
- pravila raspodjele.

(2) Ako operator sustava skladišta plina namjerava ponuditi stalne pojedinačne usluge na godišnjoj razini, potrebne će informacije objaviti najkasnije do 28. veljače tekuće skladišne godine za sljedeću skladišnu godinu.

(3) Ako operator sustava skladišta plina namjerava ponuditi stalne pojedinačne usluge na mjesечноj razini, potrebne će informacije objaviti najkasnije do petog dana tekućeg mjeseca za sljedeći mjesec, odnosno sljedeće mjesece do kraja skladišne godine.

(4) Ako operator sustava skladišta plina namjerava ponuditi stalne pojedinačne usluge na dnevnoj razini, potrebne će informacije objaviti najkasnije do 9:00 sati u tekućem danu za sljedeći dan, odnosno sljedeće dane do kraja mjeseca.

(5) Zahtjev za rezervaciju ponuđene stalne pojedinačne usluge na godišnjoj razini podnosi se najkasnije do 10. ožujka tekuće skladišne godine za sljedeću skladišnu godinu.

(6) Zahtjev za rezervaciju ponuđene stalne pojedinačne usluge na mjesечноj razini podnosi se najkasnije do desetog dana u tekućem mjesecu za sljedeći mjesec ili sljedeće mjesece, a najduže za razdoblje do kraja skladišne godine.

(7) Zahtjev za rezervaciju ponuđene stalne pojedinačne usluge na dnevnoj razini podnosi se najkasnije do 9:30 sati u tekućem danu za sljedeći plinski dan.

(8) Iznimno od stavka 7. ovoga članka, zahtjev za rezervaciju stalne pojedinačne usluge za dan ili dane blagdana i prvi sljedeći radni dan iza blagdana podnosi se tijekom radnog dana koji neposredno prethodi danu ili danima blagdana.

Članak 42.

(1) Zahtjev za rezervaciju pojedinačne stalne usluge iz članka 31. ovih Pravila korištenja sustava skladišta plina podnosi se na obrascu kojeg operator sustava skladišta plina objavljuje na svojoj internetskoj stranici.

(2) Zahtjev za rezervaciju stalne pojedinačne usluge obvezujuća je ponuda korisnika sustava skladišta plina za ugovaranje tražene stalne pojedinačne usluge.

(3) Zahtjev za rezervaciju stalne pojedinačne usluge sadržava:

- naziv podnositelja zahtjeva, uključujući službene i operativne kontakte;
- vremensko razdoblje za koje se podnosi zahtjev;
- zahtijevani radni volumen izražen u kWh;
- zahtijevani kapacitet utiskivanja izražen u kWh/dan;
- zahtijevani kapacitet povlačenja izražen u kWh/dan.

(4) Korisnici sustava skladišta plina koji nisu u ugovornom odnosu s operatorom sustava skladišta plina dužni su u trenutku podnošenja zahtjeva uz njega priložiti dokumentaciju iz članka 40. stavka 7. ovih Pravila korištenja sustava skladišta plina.

(5) Operator sustava skladišta plina odbacit će zahtjeve kojima nisu priloženi dokumenti iz članka 40. stavka 7. i zahtjeve koji su dostavljeni nakon roka propisanog ovim Pravilima korištenja sustava skladišta plina

*Rezervacija prekidivoga nenominiranog kapaciteta utiskivanja
i prekidivoga nenominiranog kapaciteta
povlačenja na dnevnoj razini*

Članak 43.

(1) Zahtjev za rezervaciju prekidivoga nenominiranog kapaciteta utiskivanja ili prekidivoga nenominiranog kapaciteta povlačenja na dnevnoj razini podnosi se na obrascu kojeg operator sustava skladišta plina objavljuje na svojoj internetskoj stranici.

(2) Korisnik sustava skladišta plina, koji želi koristiti prekidivi nenominirani kapacitet utiskivanja ili prekidivi nenominirani kapacitet povlačenja na dnevnoj razini, podnosi zahtjev za rezervaciju prekidivoga nenominiranog kapaciteta utiskivanja ili prekidivoga nenominiranog kapaciteta povlačenja na dnevnoj razini za razdoblje koje navede u zahtjevu.

(3) Korisnik sustava skladišta plina, koji želi koristiti prekidivi nenominirani kapacitet utiskivanja ili prekidivi nenominirani kapacitet povlačenja na dnevnoj razini, može zahtjev za rezervaciju podnijeti u bilo kojem trenutku ako Ugovorom o skladištenju plina već ima ugovoren standardni paket skladišnog kapaciteta.

(4) Zahtjev za rezervaciju prekidivoga nenominiranog kapaciteta utiskivanja ili prekidivoga nenominiranog kapaciteta povlačenja na dnevnoj razini korisnik sustava skladišta plina mora podnijeti najmanje pet radnih dana prije početka korištenja tražene usluge.

(5) Dostava Zahtjeva za rezervaciju prekidivoga nenominiranog kapaciteta utiskivanja ili prekidivoga nenominiranog kapaciteta povlačenja na dnevnoj razini obvezujuća je ponuda korisnika sustava skladišta plina za ugovaranje usluge prekidivoga nenominiranog kapaciteta.

Raspodjela standardnih paketa skladišnog kapaciteta

Članak 44.

(1) Operator sustava skladišta plina dužan je operatoru transportnog sustava osigurati dostatne tražene kapacitete sustava skladišta plina za potrebe korištenja operativne zalihe.

(2) Nakon raspodjele standardnog paketa skladišnog kapaciteta za potrebe korištenja operativne zalihe, operator sustava skladišta plina dužan je preostale raspoložive standardne pakete skladišnog kapaciteta raspodijeliti ostalim korisnicima sustava skladišta plina.

(3) Operator sustava skladišta plina dužan je na svojoj internetskoj stranici objaviti sve potrebne informacije o pravilima raspodjele standardnih paketa skladišnog kapaciteta na godišnjoj i višegodišnjoj razini najkasnije mjesec dana prije roka za rezervaciju standardnog paketa skladišnog kapaciteta.

(4) Ako bi na temelju provedene raspodjele pojedinom podnositelju zahtjeva za rezervaciju standardnog paketa skladišnog kapaciteta pripao broj standardnih paketa skladišnog kapaciteta manji od minimalnog obvezujućeg kapaciteta navedenog u zahtjevu tog podnositelja, smatrati će se da taj podnositelj ne želi sklopiti Ugovor o skladištenju plina i provest će se preraspodjela tog broja standardnih paketa skladišnog kapaciteta drugim korisnicima.

(5) Operator sustava skladišta plina dužan je korisnika, koji je podnio zahtjev za rezervaciju standardnog paketa skladišnog kapaciteta na godišnjoj i višegodišnjoj razini, obavijestiti o raspodjeli kapaciteta sustava skladišta plina najkasnije do 15. veljače tekuće skladišne godine.

(6) Ako je raspodijeljeni broj standardnih paketa skladišnog kapaciteta jednak zahtijevanome i jednak ili veći od minimalnog obvezujućeg kapaciteta, operator sustava skladišta plina će, uz obavijest o raspodjeli kapaciteta sustava skladišta plina, korisniku sustava skladišta plina dostaviti i Ugovor o skladištenju plina s pripadajućom Potvrdom o ugovorenoj usluzi, koje je korisnik sustava skladišta plina dužan potpisati i vratiti operatoru sustava skladišta plina u roku od pet dana.

(7) Ako ostane neraspodijeljenih standardnih paketa skladišnog kapaciteta na godišnjoj razini, operator sustava skladišta plina navedene će kapacitete ponuditi na tržištu kao pojedinačne stalne usluge ili kao paket novih proizvoda.

Raspodjela stalnih pojedinačnih usluga

Članak 45.

(1) Nakon ugovaranja standardnog paketa skladišnog kapaciteta, na temelju zaprimljenih zahtjeva za rezervaciju stalnih pojedinačnih usluga dostavljenih u skladu s odredbama članka 42. ovih Pravila korištenja sustava skladišta plina, operator sustava skladišta plina obavlja raspodjelu stalnih pojedinačnih usluga.

(2) Operator sustava skladišta plina dužan je obavijestiti korisnika sustava skladišta plina o raspodjeli stalnih pojedinačnih usluga za sljedeću skladišnu godinu i dostaviti mu Ugovor o skladištenju plina i/ili Potvrdu o ugovorenoj usluzi do 15. ožujka tekuće skladišne godine.

(3) Operator sustava skladišta plina dužan je obavijestiti korisnika o raspodjeli stalnih pojedinačnih usluga za sljedeći mjesec ili sljedeće mjesece i dostaviti mu Ugovor o skladištenju plina i/ili Potvrdu o ugovorenoj usluzi do 15. dana tekućeg mjeseca.

(4) Operator sustava skladišta plina dužan je obavijestiti korisnika o raspodjeli stalnih pojedinačnih usluga za sljedeći dan ili sljedeće dane i dostaviti mu Ugovor o skladištenju plina i/ili Potvrdu o ugovorenoj usluzi do 10:00 sati tekućeg dana.

(5) Operator sustava skladišta plina dužan je obavijestiti Agenciju o raspodjeli stalnih pojedinačnih usluga.

Članak 46.

Raspodjela prekidivoga nenominiranog kapaciteta utiskivanja i kapaciteta povlačenja na dnevnoj razini

(1) Operator sustava skladišta plina dodjeljuje prekidivi nenominirani kapacitet utiskivanja ili nenominirani kapacitet povlačenja na dnevnoj razini svakom korisniku sustava skladišta plina koji je podnio zahtjev za ugovaranje usluge prekidivog kapaciteta pod uvjetom da korisnik ima ugovoren standardni paket skladišnog kapaciteta ili stalnu pojedinačnu uslugu zakupa radnog volumena.

(2) Operator sustava skladišta plina dužan je obavijestiti korisnika sustava skladišta plina o dodjeli prekidivoga nenominiranog kapaciteta utiskivanja ili prekidivoga nenominiranog kapaciteta povlačenja na dnevnoj razini dva dana prije početka korištenja usluge i dostaviti mu Potvrdu o ugovorenoj usluzi.

(3) Na temelju Potvrde o ugovorenoj usluzi korisnik sustava skladišta plina ostvaruje pravo na nominaciju prekidivoga nenominiranog kapaciteta utiskivanja ili prekidivoga nenominiranog kapaciteta povlačenja na dnevnoj razini.

Tjedne najave korisnika sustava skladišta plina

Članak 47.

- (1) Korisnik sustav skladišta plina dužan je do četvrtka do 12:00 sati putem informacijske platforme dostaviti tjednu najavu u kojoj će nominirati očekivane potrebne količine plina koje namjerava preuzeti iz ili predati u sustav skladišta plina svakog dana sljedećeg tjedna.
- (2) U slučaju značajnih promjena očekivanih potreba u sljedećem tjednu korisnik sustava skladišta plina dužan je ažurirati dostavljene podatke tjedne najave.
- (3) U slučaju potrebe operator sustava skladišta plina može zatražiti i izvanrednu dostavu tjedne najave.
- (4) Nominacije iz tjedne najave moguće je mijenjati bez ograničenja do plinskog dana D-2, a nakon toga u skladu s rokovima iz članka 49. ovih Pravila korištenja sustava skladišta plina.

Nominacija korištenja kapaciteta sustava skladišta plina

Članak 48.

- (1) Nominacije korištenja ugovorenih kapaciteta sustava skladišta plina su moguće u skladu s Ugovorom o skladištenju plina i Potvrdom o ugovorenoj usluzi, a sukladno postupcima propisanima u ovom članku.
- (2) Operator sustava skladišta plina prije potvrđivanja nominacije provodi:
  - postupak provjere načina rada radi donošenja eventualne odluke o promjeni načina rada na temelju koje prihvaca, ograničava ili odbija nominaciju, a u skladu s pravilima iz članka 20. ovih Pravila korištenja sustava skladišta plina;
  - postupak provjere usklađenosti nominacija i tehničkoga skladišnog kapaciteta;
  - postupak provjere kapaciteta pri kojem se provjerava jesu li nominacije u skladu s Ugovorom o skladištenju plina i Potvrdama o ugovorenoj usluzi.
- (3) Ako zbroj nominacija prelazi tehnički skladišni kapacitet, operator sustava skladišta plina proporcionalno smanjuje zaprimljene nominacije na prekidivoj osnovi ovim redoslijedom:
  1. nominacije zaprimljene na temelju ugavaranja usluge prekidivih nenominiranih kapaciteta utiskivanja ili prekidivih nenominiranih kapaciteta povlačenja na dnevnoj razini;
  2. nominacije zaprimljene na temelju ugavaranja standardnog paketa skladišnog kapaciteta i stalnih pojedinačnih usluga.

Članak 49.

- (1) Korisnik sustava skladišta plina dužan je prilikom podnošenja zahtjeva za rezervaciju kapaciteta sustava skladišta plina, prilikom podnošenja zahtjeva za ugavaranje bilo koje pojedinačne usluge i prilikom svake promjene operatoru sustava skladišta plina dostaviti podatke o voditelju bilančne skupine koji će operatoru transportnog sustava dostavljati nominacije za točku utiskivanja plina i točku povlačenja plina.
- (2) Korisnik sustava skladišta plina dužan je operatoru sustava skladišta plina svakodnevno dostavljati nominaciju za utiskivanje ili povlačenje plina. Nominacija mora sadržavati planiranu dnevnu količinu plina u kWh, razrađenu za svaki sat za naredni plinski dan uz uvjet da nominirana satna količina plina predstavlja 1/24 nominirane dnevne količine.

(3) Nominacija iz stavka 2. ovoga članka ne može biti veća od zbroja ugovorenih kapaciteta iz svih Potvrda o ugovorenoj usluzi važećih za taj plinski dan.

(4) Iznimno od odredbi stavka 3. ovog članka, korisnik sustava skladišta plina ima pravo na nominaciju kapaciteta utiskivanja ili nominaciju kapaciteta povlačenja iznad ugovorenih kapaciteta ako je ugovorio uslugu korištenja prekidivih nenominiranih kapaciteta utiskivanja, odnosno prekidivih nenominiranih kapaciteta povlačenja na dnevnoj razini.

(5) Korisnik sustava skladišta plina renominacijom ne može mijenjati dostavljenu nominaciju za utiskivanje u povlačenje kao ni dostavljenu nominaciju za povlačenje u utiskivanje.

(6) Korisnik sustava skladišta plina dužan je operatoru sustava skladišta plina dostaviti nominaciju za sljedeći plinski dan D do 12:30 sati tekućeg dana.

(7) Korisnik sustava skladišta plina ima pravo dostavljenu nominaciju iz stavka 6. ovog članka izmjeniti kroz tri renominacije:

- renominacijom u danu D-1 do 22:00 sata mogu se promijeniti podaci za cijeli plinski dan D;
- renominacijom u danu D do 10:00 sati mogu se promijeniti podaci za razdoblje od 13:00 sati do kraja plinskog dana D;
- renominacijom u danu D do 14:00 sati mogu se promijeniti podaci za razdoblje od 17:00 sati do kraja plinskog dana D.

Renominirane satne količine plina moraju biti jednake za sve sate do kraja plinskog dana.

(8) Nakon isteka roka za zaprimanje nominacija/renominacija iz stavka 6. i stavka 7. ovog članka operator sustava skladišta plina u roku od 30 minuta obavještava korisnika sustava skladišta plina i operatora transportnog sustava o iznosu prihvaćenih količina plina.

(9) Razmjena svih informacija vezanih uz ovaj članak obavlja se posredstvom informacijske platforme operatora sustava skladišta plina.

(10) Nominacija ili zadnja renominacija za određeni plinski dan, koju prihvati operator sustava skladišta plina postaje obvezujuća za korisnika sustava skladišta plina i operatora sustava skladišta plina.

Članak 50.

(1) U slučaju izvanrednog poremećaja u radu sustava skladišta plina, operator sustava skladišta plina odmah će o tome obavijestiti operatora transportnog sustava, korisnika sustava skladišta plina na kojeg poremećaj ima utjecaj i uključenog voditelja bilančne skupine te mu omogućiti i izvanrednu izmjenu prihvaćene dnevne nominacije, odnosno izvanrednu renominaciju.

(2) Rok za renominaciju iz stavka 1. ovoga članka određuje operator sustava skladišta plina.

Članak 51.

(1) Ako je korisnik sustava skladišta plina ujedno i ponuditelj energije uravnoteženja na ulazu u transportni sustav, koji je ujedno i izlaz iz sustava skladišta plina, odnosno na izlazu iz transportnog sustava koji je ujedno i ulaz u sustav skladišta plina, korisnik je dužan prihvaćenu ponudu energije uravnoteženja nominirati operatoru sustava skladišta plina putem informacijske platforme, a nalog za korištenje energije uravnoteženja daje operator transportnog sustava.

(2) Po nalogu operatora transportnog sustava operator sustava skladišta plina za iskorištenu količinu energije uravnoteženja smanjuje ili uvećava stanje na bilančnom računu korisnika sustava skladišta plina.

IX. TRGOVANJE PLINOM I KAPACITETIMA SUSTAVA SKLADIŠTA PLINA

Članak 52.

(1) Korisnici sustava skladišta plina imaju pravo:

- trgovati na sekundarnom tržištu prethodno ugovorenim uslugama;
- trgovati plinom u skladištu.

(2) Evidentiranje trgovine za prodavatelja na sekundarnom tržištu i evidentiranje trgovine za kupca na sekundarnom tržištu operator sustava skladišta plina naplaćuje prema cjeniku nestandardnih usluga operatora sustava skladišta plina.

(3) Korisnici sustava skladišta plina svoja prava i obveze vezane uz trgovinu na sekundarnom tržištu uređuju međusobnim ugovorima.

Oglašavanje ponude i potražnje za kapacitetima sustava skladišta plina na sekundarnom tržištu

Članak 53.

(1) Operator sustava skladišta plina će na svojoj internetskoj stranici omogućiti objavu ponude i potražnje za uslugama, odnosno kapacitetima kojima se trguje na sekundarnom tržištu.

(2) Obrasce za ponudu, potražnju i trgovanje na sekundarnom tržištu kapaciteta sustava skladišta plina propisuje operator sustava skladišta plina, a osobito sadrže ove podatke:

- naziv prodavatelja ili kupca kapaciteta sustava skladišta plina na sekundarnom tržištu;
- vrstu i opseg usluge koja se prodaje i kupuje;
- vremensko razdoblje na koje se prodaje i kupuje kapacitet sustava skladišta na sekundarnom tržištu.

(3) Zaprimljene obrasce ponude i potražnje operator sustava skladišta plina objavljuje na svojoj internetskoj stranici prvoga radnog dana nakon zaprimanja uredno ispunjenog obrasca.

(4) Korisnici operatora sustava skladišta plina ponudu i potražnju za kapacitetima sustava skladišta plina mogu oglašavati i na informacijskoj platformi operatora sustava skladišta plina.

Trgovanje kapacitetima sustava skladišta plina na sekundarnom tržištu

Članak 54.

(1) Korisnik sustava skladišta plina može, u cijelosti ili djelomično, na sekundarnom tržištu prodati kupljene usluge odnosno kapacitete drugom korisniku sustava skladišta plina ili kupiti usluge odnosno kapacitete od drugog korisnika sustava skladišta plina, samo uz suglasnost operatora sustava skladišta plina.

(2) Pri prodaji kapaciteta sustava skladišta plina na sekundarnom tržištu obveze korisnika sustava skladišta plina na temelju Ugovora o skladištenju plina ostaju nepromijenjene, odnosno on i nadalje ostaje ugovorna strana te nositelj svih prava i svih obveza iz sklopljenog Ugovora o skladištenju, osim prava korištenja prodanih kapaciteta sustava skladišta plina.

(3) Nakon dogovora o trgovini na sekundarnom tržištu korisnici sustava skladišta plina dužni su od operatora sustava skladišta plina zatražiti suglasnost putem obrasca objavljenog na internetskoj stranici operatora sustava skladišta plina.

(4) Zahtjev iz stavka 3. ovog članka smatra se zahtjevom za nestandardnom uslugom operatora sustava skladišta plina.

(5) Nakon suglasnosti operatora sustava skladišta plina, transakcija se smatra zaključenom.

Članak 55.

(1) Korisnik sustava skladišta plina može na sekundarnom tržištu prodati samo ugovorenu uslugu.

(2) Kupac kapaciteta sustava skladišta plina na sekundarnom tržištu na osnovi kupljenog kapaciteta ne postaje korisnik sustava skladišta plina nego ostvaruje pravo korištenja kupljenog kapaciteta.

(3) Kupac kapaciteta sustava skladišta plina na sekundarnom tržištu na osnovi kupljenog kapaciteta ima pravo na nominaciju u iznosu kupljenog kapaciteta, a prodavatelju kapaciteta sustava skladišta plina na sekundarnom tržištu za isti se iznos smanjuje pravo nominacije.

(4) Operator sustava skladišta plina vodit će poseban bilančni račun za kupca kapaciteta na sekundarnom tržištu, ako on nije korisnik sustava skladišta na primarnom tržištu. Naknada za otvaranje bilančnog računa i naknada za vođenje bilančnog računa obračunat će se prema cjeniku nestandardnih usluga operatora sustava skladišta plina.

(5) U slučaju da Ugovor o skladištenju plina na primarnom tržištu bude prijevremeno raskinut iz bilo kojeg razloga, automatizmom se raskida i ugovor sklopljen na sekundarnom tržištu.

Članak 56.

(1) Operator sustava skladišta plina ima pravo odbiti trgovanje na sekundarnom tržištu, osobito ako zahtjev nije tehnički izvediv ili uzrokuje promjene u izvornom odnosu tehničkih parametara pojedine usluge te ako je protivan ovim Pravilima korištenja sustava skladišta plina i/ili drugim zakonskim propisima.

(2) Operator sustava skladišta plina dužan je o uskraćivanju suglasnosti pisanim putem u roku od dva dana od dana primanja zahtjeva za suglasnost, obavijestiti podnositelje zahtjeva te navesti razlog odbijanja.

Prijenos ugovora o skladištenju

Članak 57.

(1) Prijenosom Ugovora o skladištenju plina korisnik sustava skladišta plina prenosi svoja prava i obveze iz sklopljenog Ugovora o skladištenju plina na treću stanu koja postaje korisnik sustava skladišta plina i ugovorna strana predmetnog Ugovora o skladištenju plina.

(2) Operator sustava skladišta plina može uskratiti suglasnost na sklapanje ugovora o prijenosu Ugovora o skladištenju plina u ovim slučajevima:

- ako neka od ugovornih strana ne ispunjava zakonske uvjete za korisnika sustava skladišta plina;

- u slučaju dospjelog nepodmirenog duga neke od ugovornih strana prema operatoru sustava skladišta plina;

- u slučaju da ugovorna strana na koju se prenosi Ugovor o skladištenju plina ne dostavi operatoru sustava skladišta plina traženo sredstvo osiguranja plaćanja.

Trgovanje plinom u skladištu

Članak 58.

- (1) Korisnik sustava skladišta plina može prodati uskladišteni plin drugom korisniku sustava skladišta plina ili kupiti plin na skladištu od drugog korisnika sustava skladišta plina.
- (2) Korisnicima sustava skladišta plina oglašavanje ponude i potražnje za plinom te trgovanje uskladištenim plinom omogućeno je putem informacijske platforme operatora sustava skladišta plina.
- (3) Korisnici sustava skladišta plina odgovaraju za posljedice nastale unosom podataka putem informacijske platforme.
- (4) Nakon dogovora o trgovaju plinom, korisnici sustava skladišta plina dužni su najmanje jedan radni dan prije datuma evidentiranja transakcije, operatoru sustava skladišta plina dostaviti obostrano potpisani nalog za evidentiranje promjene vlasništva nad uskladištenim plinom.
- (5) Nakon dostave naloga za evidentiranje promjene vlasništva nad uskladištenim plinom, korisnici sustava skladišta plina dužni su putem informacijske platforme operatora sustava skladišta plina zabilježiti transakciju trgovanja plinom u skladištu.
- (6) Nalog za evidentiranje promjene vlasništva nad uskladištenim plinom propisuje operator sustava skladišta plina i objavljuje ga na svojoj internetskoj stranici.
- (7) Nakon zaprimanju naloga iz stavka 4. ovog članka operator sustava skladišta plina evidentira jedino promjenu količina plina na bilančnim računima korisnika sustava skladišta plina.
- (8) Korisnik sustava skladišta plina koji prodaje plin, odnosno prenosi vlasništvo nad plinom u njegovu vlasništvu u sustavu skladišta plina, obvezan je na dan transakcije na svome bilančnom računu imati najmanje količinu plina koja je jednaka količini plina koju prenosi. Nakon izvršene transakcije, iznos na bilančnom računu korisnika sustava skladišta plina koji prenosi vlasništvo nad plinom se smanjuje, a ta se količina plina smatra povučenom.
- (9) Korisnik sustava skladišta plina koji kupuje plin, odnosno stječe vlasništvo nad plinom u skladištu obvezan je na dan transakcije imati na raspolaganju ugovoren radni volumen najmanje za količinu plina koja je predmet transakcije. Nakon izvršenog prijenosa vlasništva, iznos se na bilančnom računu korisnika sustava skladišta plina koji stječe vlasništvo nad plinom uvećava, a ta se količina plina smatra utisnutom.
- (10) Operator sustava skladišta plina nije dužan evidentirati prijenos vlasništva nad plinom u skladištu na bilančnim računima korisnika sustava skladišta plina ako korisnik koji daje nalog za prijenos vlasništva ima dospjelih nepodmirenih dugovanja prema operatoru sustava skladišta plina. Ako operator sustava skladišta odbije evidentirati prijenos vlasništva nad plinom u skladištu, dužan je o tome pisanim putem obavijestiti korisnike sustava skladišta plina koji su podnijeli zahtjev za prijenos vlasništva nad plinom te navesti razloge zbog kojih zahtjev nije prihvaćen.

X. PRAVA I DUŽNOSTI OPERATORA SUSTAVA SKLADIŠTA PLINA I KORISNIKA SUSTAVA SKLADIŠTA PLINA

Prava operatora sustava skladišta plina

Članak 59.

Prema uvjetima i odredbama ovih Pravila korištenja sustava skladišta plina, operator sustava skladišta plina ima pravo, bez ograničenja:

- a) uskratiti trećoj strani pristup sustavu skladišta plina u slučajevima propisanim Zakonom;
- b) odbiti zahtjev za rezervacijom kapaciteta sustava skladišta plina u slučaju:
  - da je u suprotnosti sa Zakonom i ovim Pravilima korištenja sustava skladišta plina;
  - da operator sustava skladišta plina u tom trenutku ne nudi zahtijevanu uslugu;
- c) ograničiti ili privremeno prekinuti ugovorenou uslugu:
  - u slučaju izravne ugroženosti života i zdravlja ljudi ili imovine te radi uklanjanja takvih opasnosti;
  - radi planiranog održavanja ili rekonstrukcije sustava skladišta plina;
  - radi planiranog izvođenja hidrodinamičkih mjerena;
  - radi uklanjanja kvarova na sustavu skladišta plina;
  - u slučajevima kad se korisnik ne pridržava svojih ugovornih obveza;
  - i u drugim slučajevima predviđenim Zakonom i ovim Pravilima korištenja sustava skladišta plina;
- d) raspolagati s nepovučenim plinom koji na bilančnom računu korisnika ostane u skladištu nakon isteka Ugovora o skladištenju plina, u skladu s ovim Pravilima korištenja sustava skladišta plina;
- e) odbiti ili ograničiti nominacije ili renominacije korisnika sustava skladišta plina u skladu s tehničkim uvjetima na sustavu skladišta plina;
- f) odbiti nominacije u slučaju nepridržavanja odredbi sklopljenog Ugovora o skladištenju plina.

Dužnosti operatora sustava skladišta plina

Članak 60.

Prema uvjetima i odredbama ovih Pravila korištenja sustava skladišta plina, operator sustava skladišta plina dužan je:

- osigurati objektivne, jednake i transparentne uvjete pristupa sustavu skladišta plina u skladu sa Zakonom, ovim Pravilima korištenja sustava skladišta plina i Ugovorom o skladištenju plina;
- skladištiti plin na temelju sklopljenih Ugovora o skladištenju plina i Potvrda o ugovorenou usluzi;
- osigurati pristup stalnim i prekidivim kapacitetima sustava skladišta plina u skladu s odredbama ovih Pravila korištenja sustava skladišta plina;
- upravljati sustavom skladišta plina na tehnički opravdan i ekonomski učinkovit način, osiguravajući odgovarajući stupanj sigurnosti opskrbe plinom;
- osigurati zaštitu povjerljivosti podataka koje je saznao pri obavljanju djelatnosti;
- osigurati razmjenu informacija s međusobno povezanim operatorima sustava;
- osigurati sudionicima na tržištu plina informacije potrebne za pristup sustavu skladišta plina;
- raspodijeliti kapacitete u skladu s odredbama ovih Pravila korištenja sustava skladišta plina;

- na zahtjev korisnika sustava skladišta plina pružiti nestandardnu uslugu.

Prava korisnika sustava skladišta plina

Članak 61.

Prema uvjetima i odredbama ovih Pravila korištenja sustava skladišta plina, korisnik sustava skladišta plina ima pravo:

- a) na pristup sustavu skladišta plina u skladu sa Zakonom i ovim Pravilima korištenja sustava skladišta plina;
- b) na informaciju o stanju vlastitoga bilančnog računa;
- c) koristiti usluge operatora sustava skladišta plina prema reguliranim uvjetima, a na temelju sklopljenih Ugovora o skladištenju plina i Potvrda o ugovorenoj usluzi;
- d) koristiti nestandardne usluge operatora sustava skladišta plina prema uvjetima iz ovih Pravila korištenja sustava skladišta plina.

Dužnosti korisnika sustava skladišta plina

Članak 62.

Prema uvjetima i odredbama ovih Pravila korištenja sustava skladišta plina, korisnik sustava skladišta plina dužan je:

- isporučiti količinu plina nominiranu za utiskivanje u sustav skladišta plina i preuzeti količinu plina nominiranu za povlačenje sa skladišta, u skladu s Ugovorom o skladištenju plina, Potvrdama o ugovorenoj usluzi i prihvaćenim nominacijama;
- pridržavati se uputa upravljačkog centra operatora sustava skladišta plina u slučaju izvanredne situacije;
- platiti reguliranu cijenu za usluge koje pruža operator sustava skladišta plina na temelju Ugovora o skladištenju plina;
- na zahtjev operatora sustava skladišta plina pružiti informacije koje su operatoru potrebne za ispunjenje njegovih zakonskih obveza;
- osigurati tehničke uvjete potrebne za komunikaciju s operatorom sustava skladišta plina u skladu s ovim Pravilima korištenja sustava skladišta plina;
- plaćati nestandardne usluge operatoru sustava skladišta prema cjeniku nestandardnih usluga operatora sustava skladišta plina.

XI. MJERNA PRAVILA I PRAVILA RASPODJELE

Članak 63.

Mjerenje količine i kvalitete plina obavlja se radi osiguranja tehničkih preduvjeta za sigurno skladištenje plina (utiskivanje plina u sustav skladišta plina i povlačenje plina iz sustava skladišta plina), sigurnog vođenja sustava skladišta plina, korištenja ugovorenog kapaciteta utiskivanja i kapaciteta povlačenja plina, utvrđivanja količine plina utisnute u sustav skladišta plina i količine plina povučene iz sustava skladišta plina, utvrđivanja kvalitete plina, utvrđivanja gubitaka plina u sustavu skladišta plina te obračuna naknada i troškova vezanih uz korištenje sustava skladišta plina.

Mjerenje količine plina

Članak 64.

(1) Mjerenje količine plina operator sustava skladišta plina obavlja na vlastitom obračunskome mjernome mjestu na ulazu u sustav skladišta plina i na izlazu iz sustava skladišta plina istodobno za sve korisnike.

(2) Osnovne mjerene veličine jesu:

- obujam prirodnog plina koji protječe kroz obračunsko mjerno mjesto u radnim uvjetima, izražen u m^3 ;
- tlak prirodnog plina na obračunskome mjernome mjestu, izražen u bar;
- temperatura prirodnog plina na mjernome mjestu, izražena u $^{\circ}C$.

(3) Osnovne izračunate veličine jesu:

- energija prirodnog plina koji protječe kroz obračunsko mjerno mjesto, izražena u kWh;
- donja ogrjevna vrijednost plina za specifičnu točku, izražena u kWh/m^3 pri standardnim uvjetima.

(4) Mjerenje proteklog obujma plina obavlja se neprekidno, u skladu s propisima zakonskog mjeriteljstva te na obračunskome mjernome mjestu i mjerilima čije su tehničke i radne karakteristike sukladne zahtjevima Zakona o mjeriteljstvu i propisima koji su doneseni na temelju tog Zakona te zahtjevima odgovarajućih normi koje je prihvatio Hrvatski zavod za norme.

(5) Operator sustava skladišta plina odgovoran je za redovitu kontrolu i održavanje plinomjera i druge mjerne opreme u skladu s važećim propisima iz područja mjeriteljstva.

Utvrđivanje kvalitete plina

Članak 65.

(1) Kvaliteta plina odnosi se na kemijski sastav plina i ogrjevnu vrijednost plina, odnosno na parametre standardne kvalitete plina.

(2) Standardna kvaliteta plina propisana je Općim uvjetima opskrbe plinom.

(3) Na ulazu u sustav skladišta plina koji je ujedno i izlaz iz transportnog sustava, odnosno na izlazu iz sustava skladišta plina koji je ujedno i ulaz u transportni sustav, utvrđivanje kvalitete plina obavlja se u skladu s odredbama Mrežnih pravila transportnog sustava kontinuirano upotrebljavajući opremu za određivanje sastava plina ugrađenu na obračunskom mjernom mjestu. U slučaju kvara kromatografa operator sustava skladišta plina koristi podatke o kvaliteti plina iz kromatografske analize plina za specifičnu točku transportnog sustava PSP Okoli, koju na svojoj internetskoj stranici objavljuje operatera transportnog sustava.

(4) Na ulazu u sustav skladišta plina koji je ujedno i izlaz iz distribucijskog sustava, odnosno na izlazu iz sustava skladišta plina koji je ujedno i ulaz u distribucijski sustav, utvrđivanje kvalitete plina obavlja se u skladu s odredbama Mrežnih pravila distribucijskog sustava.

Članak 66.

(1) Korisnik sustava skladišta plina ili operator povezanog sustava mogu iz opravdanih razloga tražiti kontrolno ispitivanje ispravnosti plinomjera i druge mjerne opreme.

(2) Operator sustava skladišta plina dužan je u roku od 15 radnih dana od primanja zahtjeva iz stavka 1. ovoga članka organizirati kontrolno ispitivanje ispravnosti plinomjera i druge mjerne opreme u ovlaštenom servisu, uz vještačenje Državnog zavoda za mjeriteljstvo ili kod ovlaštene pravne osobe za ovjeravanje plinomjera i druge mjerne opreme.

(3) Ako kontrolno ispitivanje pokaže neispravnost plinomjera i druge mjerne opreme, troškove kontrolnog ispitivanja i zamjene opreme snosi operator sustava skladišta plina, a ako su plinomjer i druga mjerna oprema ispravni, troškove kontrolnog ispitivanja snosi podnositelj zahtjeva za kontrolni pregled prema cjeniku nestandardnih usluga.

Članak 67.

(1) Korisnik sustava skladišta plina ili operator povezanog sustava imaju pravo operatoru sustava skladišta plina podnijeti prigovor na kvalitetu plina na točki povlačenja plina.

(2) Operator sustava skladišta plina dužan je u roku od pet radnih dana od dana primitka prigovora iz stavka 1. ovoga članka organizirati uzorkovanje plina.

(3) Uzorkovanje iz stavka 2. ovoga članka mora se provesti u skladu s odgovarajućim normama za uzorkovanje plina, a podnositelj prigovora ima pravo prisustvovati uzimanju uzorka.

(4) Operator sustava skladišta plina dužan je organizirati ispitivanje kvalitete uzorka plina iz stavka 3. ovoga članka u laboratoriju ovlaštenom za ispitivanje značajki kvalitete plina te rezultate analize dostaviti podnositelju prigovora najkasnije pet radnih dana nakon primitka analize.

(5) Ako je zahtjev podnositelja prigovora utemeljen, troškove uzorkovanja i ispitivanja kvalitete plina snosi operator sustava skladišta plina, a ako nije utemeljen, troškove snosi podnositelj prigovora prema cjeniku nestandardnih usluga.

Utvrđivanje energije utisnutog i povučenog plina

Članak 68.

(1) Utisnuta, odnosno povučena količina plina, na temelju mjerjenja na ulazu u sustav skladišta plina koji je ujedno i izlaz iz transportnog sustava, odnosno na izlazu iz sustava skladišta plina koji je ujedno i ulaz u transportni sustav, obujam je prirodnog plina a izražava se u m^3 .

(2) Utisnuta, odnosno povučena količina energije plina izražava se kao cjelobrojna vrijednost u kWh.

(3) Operator sustava skladišta plina i operator transportnog sustava na točki utiskivanja ili točki povlačenja vode račun operativnog uravnoteženja.

(4) Razlika u količini ukupno nominiranog i stvarno utisnutog ili povučenog plina u plinskom danu evidentirat će se u kWh na računu operativnog uravnoteženja.

(5) U slučaju kvara kromatografa operator sustava skladišta plina će za izračun energije koristiti donju ogrjevnu vrijednost iz kromatografske analize plina za specifičnu točku transportnog sustava PSP Okoli, koju na svojoj internetskoj stranici objavljuje operator transportnog sustava. Privremeni izračun obavlja se temeljem objavljenih podataka za prethodno petnaestodnevno razdoblje, a konačni izračun obavlja se na način da se podaci iz prvog uzorkovanja u mjesecu primjenjuju za izračun energije od 1.-15. plinskog dana u mjesecu, a podaci iz drugog uzorkovanja u mjesecu primjenjuju se za izračun energije u razdoblju od 16. do zadnjeg plinskog dana u mjesecu.

(6) Rezultati konačnog izračuna energije utisnutog ili povučenog plina nemaju utjecaja na stanje bilančnog računa korisnika sustava skladišta plina već na stanje računa operativnog uravnoteženja.

Bilančni račun

Članak 69.

(1) Za svakog korisnika sustava skladišta plina s kojim je ugovorena bilo koja usluga iz članka 28. ovih Pravila i svakog energetskog subjekta koji je kupio kapacitet sustava skladišta plina na sekundarnom tržištu i za tu transakciju dobio odobrenje operatora sustava skladišta plina, operator sustava skladišta plina održava i vodi posebni bilančni račun koji sadržava:

- podatke o količini plina u skladištu na dnevnoj razini;
- podatke o ostvarenim kapacitetima utiskivanja/povlačenja na dnevnoj razini.

(2) Bilančni račun vodi se u kWh, a podaci u m³ (15 °C, 101 325 Pa) informativnog su karaktera

(3) Bilančni račun sadržava dnevne podatke o prometu na primarnom i sekundarnom tržištu s početnim i završnim stanjem na bilačnom računu korisnika, kao i podatke o ogrjevnim vrijednostima.

(4) Korisnik će imati pristup bilančnom računu putem informacijske platforme operatora sustava skladišta plina.

(5) Za svaki plinski dan količina plina koju operator sustava skladišta plina preuzme i utisne od korisnika sustava skladišta plina na ulazu u sustav skladišta bit će dodana na bilančni račun korisnika u kWh prema prihvaćenim nominacijama i renominacijama, a informativne količine plina izražene u m³ računat će se na temelju energije nominirane u kWh na točki utiskivanja i donje ogrjevne vrijednosti plina izražene u kWh/m³.

(6) Za svaki plinski dan količina plina koju operator sustava skladišta plina povuče i isporuči korisniku sustava skladišta plina na izlazu iz sustava skladišta bit će oduzeta s bilančnog računa korisnika u kWh prema prihvaćenim nominacijama i renominacijama, a informativne količine plina izražene u m³ računat će se na temelju energije nominirane u kWh na točki povlačenja i donje ogrjevne vrijednosti plina izražene u kWh/m³.

(7) Nakon isteka mjeseca podaci iz bilančnog računa se ažuriraju i čine mjesечni protokol o izvršenoj usluzi skladištenja.

(8) Operator sustava skladišta plina najkasnije će do petoga radnog dana svakog mjeseca dostaviti korisniku sustava skladišta plina mjesечni protokol za prethodni mjesec koji sadržava podatke o količini plina u skladištu te utisnutim ili povučenim količinama plina.

Utvrđivanje energije utisnutog i povučenog plina za korisnika sustava skladišta plina

Članak 70.

(1) Utisnuta ili povučena količina plina za pojedinog korisnika sustava skladišta plina za pojedini plinski dan utvrđuje se u iznosu zadnje prihvaćene nominacije ili renominacije korisnika sustava skladišta plina.

(2) Ponuda energije uravnoteženja s prihvaćene liste ponuda energije uravnoteženja korisnika sustava skladišta plina, iskorištena prema nalogu operatora transportnog sustava za korištenje energije uravnoteženja, smaratrat će se utisnutom, odnosno povučenom količinom plina za tog

korisnika sustava skladišta plina, a na temelju podataka dobivenih od operatora transportnog sustava.

(3) Utisnuta ili povučena količina plina za korištenje operativne zalihe za pojedini plinski dan utvrđuje se u iznosu zadnje prihvачene nominacije ili renominacije korištenja operativne zalihe.

XII. OBJAVA PODATAKA I RAZMJENA INFORMACIJA

Članak 71.

- (1) Operator sustava skladišta plina dužan je ispunjavati zahtjeve za transparentnošću u okviru energetske djelatnosti skladištenja plina utvrđene Zakonom i Uredbom (EU) br. 715/2009.
(2) Operator sustava skladišta plina na hrvatskom će i engleskom jeziku na svojoj internetskoj stranici objaviti te redovito ažurirati ove informacije:

- pregled usluga i detaljan opis standardnog paketa skladišnog kapaciteta;
- plan radova održavanja;
- rokove za dostavu rezervacija za ugovaranje usluga skladištenja (godišnje, mjesecne, dnevne);
- jasan opis raspodjele kapaciteta i upravljanja zagušenjima;
- izračun tarifa;
- podatke o kontaktima;
- pregled nestandardnih usluga;
- cjenik nestandardnih usluga;
- pregled relevantnih propisa;
- detaljne informacije za korisnike u slučaju neplaniranih zastoja;
- informacije o planu izmjena tehničkih karakteristika skladišta.

XIII. NEPOVUČENI PLIN

Članak 72.

- (1) Korisnik sustava skladišta plina dužan je najkasnije mjesec dana prije isteka ugovorene usluge obavijestiti operatora sustava skladišta plina o načinu zbrinjavanja uskladištenog prirodnog plina koji nije povučen.
(2) Korisnik sustava skladišta plina dužan je povući cjelokupnu količinu plina iz skladišta prije isteka roka trajanja ugovorene usluge.
(3) Ako korisnik sustava skladišta plina ne povuče cijelu količinu plina iz sustava skladišta plina, operator će sustava skladišta plina, na temelju otvorenog postupka prodaje, prodati najpovoljnijem ponuditelju količinu plina koja nije povučena ili dio količine plina za račun korisnika sustava skladišta plina ili za vlastiti račun.
(4) Prodaja nepovučenog plina smatra se nestandardnom uslugom, a naplaćuje se u skladu s cjenikom nestandardnih usluga operatora sustava skladišta plina.

XIV. NAKNADA ŠTETE

Članak 73.

- (1) Operator sustava skladišta plina odgovara samo za štetu nastalu namjerom ili grubom nepažnjom operatora.
- (2) Korisnik sustava skladišta plina, koji je u sustav skladišta plina predao plin nestandardne kvalitete, dužan je operatoru sustava skladišta plina i drugim korisnicima sustava skladišta plina nadoknaditi sve troškove i štetu nastalu kao posljedicu predaje plina nestandardne kvalitete.
- (3) Na zahtjev korisnika sustava skladišta plina koji je pretrpio štetu zbog plina nestandardne kvalitete, operator sustava skladišta plina obavijestit će ga o korisniku transportnog sustava ili proizvođaču prirodnog plina priključenom na transportni sustav koji je predao plin nestandardne kvalitete u transportni sustav.
- (4) Bude li potrebno, operator sustava skladišta plina zahtijevat će od operatora transportnog sustava podatke o korisniku transportnog sustava ili proizvođaču prirodnog plina priključenom na transportni sustav koji je predao u transportni sustav plin nestandardne kvalitete i staviti ih na raspolaganje podnositelju zahtjeva iz stavka 3. ovoga članka.

XV. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 74.

Ova Pravila korištenja sustava skladišta plina primjenjuju se i na sve važeće Ugovore o skladištenju plina koji su sklopljeni prije stupanja na snagu ovih Pravila korištenja sustava skladišta plina.

Članak 75.

Radi usklađivanja s trajanjem prvog regulacijskog razdoblja, iznimno od odredbi članka 29. stavka 1. ovih Pravila korištenja sustava skladišta plina, operator sustava skladišta plina uslugu standardnog paketa skladišnog kapaciteta na godišnjoj razini ne nudi za skladišne godine 2017/2018 i 2018/2019.

Članak 76.

- (1) Izmjene i dopune ovih Pravila korištenja sustava skladišta plina provode se na prijedlog operatora sustava skladišta plina ili na zahtjev Agencije, a prema proceduri jednakoj kao i za donošenje Pravila korištenja sustava skladišta plina.

Članak 77.

- (1) Operator sustava skladišta plina objavit će Pravila korištenja sustava skladišta plina na svojoj internetskoj stranici na hrvatskom i engleskom jeziku.
- (2) Operator sustava skladišta plina može objavljivati Pravila korištenja sustava skladišta plina i na drugim jezicima, pri čemu će hrvatska verzija biti službena, dok će ostale verzije biti samo informativne.

Članak 78.

Danom stupanja na snagu ovih Pravila korištenja sustava skladišta plina prestaju važiti Pravila korištenja sustava skladišta plina od 24. prosinca 2013. godine.

Članak 79.

Ova Pravila korištenja sustava skladišta plina objavit će se na internetskim stranicama operatora sustava skladišta plina i Agencije, a stupaju na snagu 15. listopada 2014. godine.

PRILOG 1. OPĆI UVJETI KORIŠTENJA SUSTAVA SKLADIŠTA PLINA

Članak 1.

PREDMET

(1) Predmet ovih Općih uvjeta korištenja sustava skladišta plina (dalje u tekstu: OU) jest utvrditi međusobna prava i obveze operatora sustava skladišta plina (dalje u tekstu: Operator) i korisnika sustava skladišta plina (dalje u tekstu: Korisnik), vezane uz korištenje sustava skladišta plina. Kako bi mogao koristiti uslugu skladištenja plina, Korisnik će sukladno zakonskim propisima sklopiti potrebne ugovore i s drugim sudionicima na tržištu plina (operatorom transportnog sustava, voditeljem bilančne skupine, operatorom tržišta plina). Obveze iz ugovora s drugim sudionicima na tržištu plina su isključiva odgovornost Korisnika. Obveze Korisnika iz ugovora s drugim sudionicima na tržištu plina ni na koji način ne mogu utjecati na prava i obveze Operatora iz Ugovora o skladištenju plina kojeg je Operator sklopio s Korisnikom.

(2) Ovi OU sastavni su dio Ugovora o skladištenju plina, sklopljenog između Operatora i Korisnika.

Članak 2.

DEFINICIJE

Pojmovi i izrazi koji se koriste u ovim OU imaju značenja utvrđena Zakonom o tržištu plina, Pravilima korištenja sustava skladišta plina i drugim zakonima kojima se uređuje energetski sektor regulacija energetskih djelatnosti, tržište plina, područje rудarstva i mjeriteljstva, kao i propisima i aktima donesenim na temelju tih zakona.

Članak 3.

PLANIRANI RADOVI NA ODRŽAVANJU

(1) Tijekom trajanja Ugovora o skladištenju plina Operator će održavati i popravljati sustav skladišta plina i držati ga u ispravnu stanju kako bi mogao ispuniti obveze vezane uz ugovorene usluge te će pritom postupati u skladu s odredbama zakona, akata i propisa iz članka 2. ovih OU, kao i drugim relevantnim nacionalnim i europskim propisima.

(2) Postupajući s pažnjom dobrog stručnjaka, Operator ima pravo ograničiti ili prekinuti uslugu pri čemu Korisniku nije dužan nadoknaditi bilo kakvu štetu i/ili gubitak koji bi pretrpio zbog ograničenja ili prekida usluge skladištenja, pod uvjetom da radovi održavanja, popravaka ili zamjene nisu uvjetovani krivnjom ili nepažnjom Operatora, već su obavljeni u skladu s člancima 22. do 25. Pravila korištenja sustava skladišta plina.

Članak 4.

PRAVA KOJA PROIZLAZE IZ UGOVORENE USLUGE

(1) U skladu sa svim uvjetima i odredbama Ugovora o skladištenju plina, Operator će za vrijeme trajanja svake ugovorene usluge, navedene u Potvrdi o ugovorenoj usluzi iz priloga Ugovora o skladištenju plina, uskladištiti (utisnuti ili povući) količine plina koje Korisnik može zahtijevati sukladno pripadajućem kapacitetu utiskivanja, povlačenja i ugovorenom radnom volumenu.

(2) Utiskivanje plina u sustav skladišta plina i povlačenje plina iz sustava skladišta plina obavlja se na temelju prihvaćenih nominacija, odnosno prihvaćenih renominacija korištenja sustava skladišta plina.

(3) Nakon provjere valjanosti i prihvatanja nominacije, Operator će tijekom plinskog dana preuzeti i uskladištiti količine plina koje je Korisnik stavio na raspolaganje na točki utiskivanja, utisnuti preuzete količine plina u podzemno skladište plina i pohraniti iste količine plina u skladištu.

(4) Nakon provjere valjanosti i prihvatanja nominacije, Operator će tijekom plinskog dana povući i isporučiti u transportni sustav nominirane količine plina koje je Korisnik nominirao na točki povlačenja.

Članak 5. PRAVA I OBVEZE OPERATORA

(1) Operator sustava skladišta plina ima pravo:

- naplatiti naknadu za korištenje sustava skladišta plina za ugovorenou uslugu skladištenja plina koja je predmet sklopljenog Ugovora o skladištenju plina;
- ograničiti i prekinuti pružanje usluge skladištenja plina koja je predmet sklopljenog Ugovora o skladištenju plina u skladu s ovim OU te u skladu sa Zakonom, Pravilima korištenja sustava skladišta plina i drugim propisima;
- odbiti nominaciju, renominaciju i izmjenu prihvaćene nominacije koja se odnosi na korištenje ugovorenog kapaciteta sustava skladišta plina ako je ona veća od ugovorenog kapaciteta i/ili nije usklađena s privremenim ograničenjima ugovorenog kapaciteta propisanim Zakonom, Pravilima korištenja sustava skladišta plina i drugim propisima iz članka 2. ovih OU i/ili ako nije dostavljena u za to propisanom roku;
- nominirati u ime Korisnika u slučaju izvanredne situacije ili kriznog stanja;
- odbiti dati suglasnost za prijenos kapaciteta pri trgovanju kapacitetima na sekundarnom tržištu u skladu s odredbama Pravila korištenja sustava skladišta plina;
- raspolažati plinom koji ostane u skladištu nakon isteka Ugovora o skladištenju plina u skladu s odredbama Pravila o korištenju sustava skladišta plina;
- odbiti preuzeti plin u sustav skladišta plina koji ne zadovoljava uvjete kvalitete i/ili druge uvjete propisane odredbama Općih uvjeta opskrbe plinom i Pravilima korištenja sustava skladišta plina;
- odbiti preuzeti plin u sustav skladišta plina koji ne zadovoljava uvjete tlaka i/ili druge uvjete propisane odredbama Pravila korištenja sustava skladišta plina.

(2) Operator sustava skladišta plina obvezan je:

- dati na raspolaganje Korisniku ugovoreni kapacitet sustava skladišta plina u skladu s ugovorenim kapacitetom iz Potvrde o ugovorenoj usluzi;
- preuzeti količine plina na temelju prihvaćenih nominacija na točki utiskivanja plina;
- isporučiti količine plina na temelju prihvaćenih nominacija na točki povlačenja plina;
- voditi evidenciju o preuzetim količinama plina od Korisnika;
- voditi evidenciju o količinama plina koje su isporučene Korisniku;
- izvještavati Korisnika o utisnutim količinama plina u skladište i povučenim količinama plina iz skladišta u skladu s odredbama Pravila korištenja sustava skladišta plina;

- na točki povlačenja plina osigurati tlak potreban za predaju plina u transportni sustav, ali ne viši od 45 bar.

(3) Operator ima i druga prava i obveze propisane Zakonom i podzakonskim propisima i aktima.

Članak 6.

PRAVA I OBVEZE KORISNIKA SUSTAVA SKLADIŠTA PLINA

(1) Korisnik sustava skladišta plina ima pravo:

- koristiti kapacitet sustava skladišta plina sukladno Potvrdi o ugovorenoj usluzi;
- predavati plin u sustav skladišta plina i/ili preuzimati plin iz sustava skladišta plina u skladu s prihvaćenom nominacijom korištenja sustava skladišta plina;
- trgovati ugovorenim kapacitetima i plinom u skladištu u skladu s odredbama Pravila korištenja sustava skladišta plina.

(2) Korisnik sustava skladišta plina obvezan je:

- nakon dospjeća u cijelosti podmiriti račune koje izdaje Operator na ime naknade za korištenje sustava skladišta plina, kao i u slučaju potrebe druge obveze plaćanja koje proizlaze iz Ugovora o skladištenju plina te predati Operatoru sredstva osiguranja plaćanja u skladu sa zahtjevom Operatora;
- osigurati da plin koji predaje u sustav skladišta plina zadovoljava uvjete kvalitete plina određene odredbama važećih Općih uvjeta opskrbe plinom i Pravila korištenja sustava skladišta plina;
- osigurati da plin koji predaje u sustav skladišta plina zadovoljava tlačne uvjete određene odredbama Pravila korištenja sustava skladišta plina;
- koristiti informacijsku platformu Operatora u skladu s odredbama sporazuma o pristupu informacijskoj platformi potписанog između Korisnika i Operatara, pri čemu za posljedice nastale unosom podataka od strane imenovanih osoba Korisnika odgovara isključivo Korisnik;
- osigurati dostavu nominacija, izmjene nominacija i renominacije voditelja bilančne skupine u skladu s odredbama Pravila korištenja sustava skladišta plina te drugim zakonskim i podzakonskim propisima i aktima;
- predati u sustav skladišta plina količine plina koje su u skladu s prihvaćenom nominacijom korištenja sustava skladišta plina;
- preuzeti iz sustava skladišta plina količine plina koje su u skladu s prihvaćenom nominacijom korištenja sustava skladišta plina;
- obavijestiti Operatora o svakoj promjeni okolnosti koja je prethodila sklapanju Ugovora o skladištenju plina ili koja je bitna za provedbu Ugovora o skladištenju plina;
- ograničiti ili obustaviti predaju plina u sustav skladišta plina i/ili preuzimanje plina iz sustava skladišta plina u slučaju da mu Operator dostavi obavijest o ograničenju ili prekidu pružanja usluga, temeljenu na Ugovoru o skladištenju plina i/ili na prisilnim propisima;
- prekinuti predaju plina u sustav skladišta plina ako kvaliteta plina koju predaje u sustav skladišta plina ne zadovoljava uvjete kvalitete plina određene važećim Općim uvjetima opskrbe plinom i odredbama Pravila korištenja sustava skladišta plina;
- postupati u skladu s odredbama zakona, akata i propisa iz članka 2. ovih OU.

Članak 7.

NAKNADA ZA USLUGU SKLADIŠENJA

(1) Korisnik je obvezan plaćati Operatoru naknadu za korištenje sustava skladišta plina prema reguliranoj cijeni, kao i korištenje ostalih usluga koje su predmet Pravila korištenja sustava skladišta plina i Ugovora o skladištenju plina.

(2) Korisnik sustava skladišta plina obvezan je Operatoru plaćati naknadu iz stavka 1. ovoga članka bez obzira je li Korisnik doista koristio skladišni kapacitet u iznosu koji odgovara ugovorenomu skladišnom kapacitetu, dijelu ugovorenoga skladišnog kapaciteta ili uopće nije koristio ugovoreni skladišni kapacitet.

(3) U slučaju bilo kakvih promjena reguliranih tarifa, iznos naknade za korištenje sustava skladišta plina bit će usklađen s izmjenama od dana stupanja na snagu predmetne izmjene.

Članak 8.

FAKTURIRANJE I PLAĆANJE

(1) Način obračuna i plaćanje naknade za korištenje sustava skladišta plina propisani su odredbama važeće Metodologije utvrđivanja iznosa tarifnih stavki za skladištenje plina, a visine tarifnih stavki propisane su važećom Odlukom o visini tarifnih stavki za skladištenje plina.

(2) Obračun i račun za usluge skladištenja iz članka 7. OU Operator dostavlja Korisniku najkasnije do 15. (petnaestog) dana u tekućem mjesecu za prethodni mjesec, a Korisnik ga je dužan platiti najkasnije do 25. (dvadeset petog) dana u mjesecu izdavanja računa.

(3) Iznosi računa obračunati na temelju odredbi stavka 1. ovoga članka uvećavaju se za porez na dodanu vrijednost sukladno važećim propisima u Republici Hrvatskoj na dan izdavanja računa.

(4) Ako posljednji dan roka plaćanja pada na dan kada je prema zakonu u Republici Hrvatskoj neradni dan, kao posljednji dan roka plaćanja smatra se sljedeći radni dan.

(5) Obveza plaćanja smatra se izvršenom na dan kada novac bude proknjižen na žiro-računu Operatorka.

(6) Za svaki dan kašnjenja u plaćanju naknada iz stavka 1. ovoga članka, Korisnik je, uz dužnu glavnici, obvezan platiti i zakonsku zateznu kamatu prema stopi važećoj u relevantno vrijeme.

Članak 9.

SREDSTVA OSIGURANJA PLAĆANJA

(1) Radi osiguranja plaćanja bilo koje novčane tražbine Operatorka na temelju Ugovora o skladištenju plina, Korisnik je nakon primitka Potvrde o ugovorenoj usluzi, dužan bez odgode tu Potvrdu potpisati i dostaviti sredstva osiguranja plaćanja navedena u Potvrdi o ugovorenoj usluzi, a u skladu s odredbama ovoga članka.

(2) Sredstva osiguranja plaćanja jesu:

- bankovna garancija;
- obična zadužnica
- mjenica

(3) Za godišnje i višegodišnje ugovorene usluge, a ovisno o bonitetu Korisnika, Operator će odlučiti o potrebnim sredstvima osiguranja plaćanja koja ne mogu biti manja od obične zadužnice izdane u skladu s Ovršnim zakonom, u visini od 50% (pedeset posto) godišnje naknade za korištenje ugovorenog kapaciteta sustava skladišta plina, uvećano za PDV, a kojom Korisnik daje svoj pristanak da se zaplijene svi računi Korisnika koje ima kod pravnih osoba koje obavljaju poslove platnog prometa te da se novac s tih računa isplati Operatoru, odnosno da se provede neposredna ovrha na cijelokupnoj imovini Korisnika radi podmirenja tražbine Operatora u iznosu naznačenom na običnoj zadužnici.

(4) Osim obične zadužnice, Operator u skladu s bonitetom Korisnika i procjeni rizika naplate može zatražiti dodatni instrument osiguranja plaćanja, a Korisnik ga je dužan dostaviti, i to:

- bankovnu garanciju, bezuvjetnu, neopozivu, bez prigovora i na prvi poziv, izdanu od banke prihvatljive Operatoru, na iznos koji odgovara 10% (deset posto) ili 30% (trideset posto) (ovisno o bonitetu Korisnika) od vrijednosti ukupno ugovorene naknade za korištenje sustava skladišta plina za ugovoren razdoblje, uvećano za PDV. Bankovna garancija mora biti važeća za cijelo vrijeme trajanja Ugovora o skladištenju plina te minimalno 45 dana nakon isteka ugovornog razdoblja iz Potvrde o ugovorenoj usluzi;
- 2 (dvije) bjanko vlastite mjenice, s klauzulom „bez protesta“ i mjenično očitovanje ovjerovalo kod javnog bilježnika, izданo u skladu s važećim propisima;

(5) Za kratkoročne i pojedinačne ugovorene usluge Korisnik je dužan dostaviti običnu zadužnicu izdanu sukladno Ovršnom zakonu, u visini od 100% (sto posto) naknade za korištenje ugovorenog kapaciteta sustava skladišta plina za ugovoren razdoblje iz Potvrde o ugovorenoj usluzi, uvećano za PDV, kojom Korisnik daje svoj pristanak da se zaplijene svi računi Korisnika koje ima kod pravnih osoba koje obavljaju poslove platnog prometa te da se novac s tih računa isplati Operatoru, odnosno provede neposredna ovrha na cijelokupnoj imovini Korisnika radi podmirenja tražbine Operatora u iznosu naznačenom na običnoj zadužnici.

(6) Sredstva osiguranja plaćanja iz ovog članka sastavni su dio Ugovora o skladištenju plina.

(7) U slučaju da Korisnik kasni s plaćanjem, Operator je ovlašten koristiti bilo koje sredstvo osiguranja plaćanja koje se nalazi kod Operatora s bilo koje pravne osnove, a radi podmirenja bilo kojeg potraživanja Operatora nastalog na temelju Ugovora o skladištenju plina, u iznosu dospjelog nepodmirenog potraživanja s čime je Korisnik u cijelosti suglasan. Operator je ovlašten koristiti zaprimljena sredstva osiguranja plaćanja radi naplate bilo kojih tražbina Operatora prema Korisniku, uključujući i tražbine koje bi nastale nakon prestanka Ugovora o skladištenju plina u odnosu na koji su izdana, prema bilo kojoj osnovi.

(8) Za aktivirana (iskorištena) sredstva osiguranja plaćanja, Korisnik se obvezuje, u roku od 5 (pet) dana od dana aktiviranja sredstva osiguranja plaćanja, odnosno najkasnije 3 (tri) dana prije isteka roka važenja sredstva osiguranja plaćanja, uručiti Operatoru nova sredstva osiguranja plaćanja istovjetna iskoristenim sredstvima osiguranja plaćanja, odnosno sredstvu osiguranja plaćanja kojemu ističe rok važenja. U slučaju da sredstvo osiguranja plaćanja, čiji rok trajanja istječe, nije zamijenjeno novim sredstvom osiguranja plaćanja s rokom, sadržajem i visinom u skladu s ovim OU, Operator ima pravo naplatiti sredstva osiguranja plaćanja prije isteka njihova roka i tako naplaćen novac deponirati na poseban račun (bez obveze Operatora da prima kamate na iznos depozita kod finansijske ustanove u kojoj drži depozit i bez obveze Operatora da plaća Korisniku bilo kakve kamate na depozit, a u slučaju da Operator prima kamate na depozit, takve se kamate neće automatski uračunavati u ispunjenje obveza Korisnika prema Ugovoru o skladištenju plina, nego će se pripisivati iznosu ukupnog depozita) te ga koristiti pod istim uvjetima pod kojima je Operator ovlašten koristiti sredstva osiguranja plaćanja u skladu s ovim OU.

(9) Ako Operator smatra da sredstva osiguranja plaćanja predana Operatoru prema Ugovoru o skladištenju plina nisu dosta na da osiguraju potraživanja jer je bonitet Korisnika narušen ili je Korisnik ugovorio dodatne usluge skladištenja, na zahtjev Operatora Korisnik je obvezan predati Operatoru dodatna sredstva osiguranja plaćanja, prema izboru Operatora, a kojima će se osigurati rizik naplate potraživanja Operatora.

(10) Ako Korisnik ili bilo koja ovlaštena treća osoba (primjerice: jamac iz nekog od ugovorenih sredstva osiguranja plaćanja) osporavaju valjanost ugovorenog sredstva osiguranja plaćanja, Korisnik je dužan osporeno sredstvo osiguranja plaćanja na zahtjev Operatora zamijeniti istovjetnim valjanim sredstvom osiguranja plaćanja koje predviđaju ovi OU i Ugovor o skladištenju plina te koje će biti prihvatljivo Operatoru, u roku od 5 (pet) dana od primitka pisanih poziva Operatora. U slučaju da sredstvo osiguranja plaćanja, čija je valjanost osporena, nije zamijenjeno novim sredstvom osiguranja plaćanja s rokom, sadržajem i iznosom u skladu s ovim OU, Operator ima pravo naplatiti sredstva osiguranja plaćanja prije isteka njihova roka i tako naplaćen novac deponirati na poseban račun (bez obveze Operatora da prima kamate na iznos depozita kod finansijske ustanove u kojoj drži depozit i bez obveze Operatora da plaća Korisniku bilo kakve kamate na depozit, a u slučaju da Operator prima kamate na depozit, takve se kamate neće automatski uračunavati u ispunjenje obveza Korisnika prema Ugovoru o skladištenju plina, nego će se pripisivati iznosu ukupnog depozita) te ga koristiti pod istim uvjetima pod kojima je Operator ovlašten koristiti sredstva osiguranja plaćanja u skladu s ovim OU.

(11) U slučaju da Korisnik Operatoru ne predaje ugovorenog sredstva osiguranja plaćanja u roku koji je u skladu s rokovima iz ovoga članka ili u slučaju da Korisnik ne uruči Operatoru novo sredstvo osiguranja plaćanja u skladu sa stavkom 8. ovoga članka, takvo postupanje Korisnika smatraće se bitnom povredom obveza iz Ugovora o skladištenju plina te će Operator biti ovlašten raskinuti Ugovor o skladištenju plina u skladu s člankom 16. stavkom 11. ovih OU i/ili ograničiti ili prekinuti pružanje ugovorene usluge u skladu s člankom 13. ovih OU.

Članak 10 ZALOŽNO PRAVO

(1) Sukladno odredbama općih propisa kojima se uređuju obvezni odnosi ugovornih strana vezani uz uslugu skladištenja, Operator ima založno pravo na plin u vlasništvu Korisnika za svoje tražbine iz Ugovora o skladištenju plina i ostale tražbine nastale u vezi s pružanjem usluga skladištenja plina.

(2) Operator ima pravo zadržati u sustavu skladišta Korisnikov plin sve do potpunog namirenja tražbina iz stavka 1. ovoga članka.

Članak 11. ODGOVORNOST

(1) U skladu s odredbama ovoga članka, prilikom utiskivanja plina rizik vezan uz prirodni plin prelazi s Korisnika na Operatora na točki utiskivanja plina. Prilikom povlačenja plina rizik vezan uz prirodni plin prelazi s Operatora na Korisnika na točki povlačenja plina.

(2) Operator odgovara samo za štetu nastalu kao posljedicu njegove krivnje.

(3) Korisnik bez ograničenja odgovara za svu štetu koju pretrpi Operator ako je u sustavu skladišta plina predao plin izvan standardne kvalitete propisane Općim uvjetima opskrbe plinom te se obvezuje braniti i obešteti Operatora u slučaju bilo kakvih zahtjeva trećih osoba.

Članak 12. VIŠA SILA

(1) Ugovorne strane oslobađaju se obveza za neispunjene ili zakašnjelo ispunjenje svojih obveza ako je do neispunjena, odnosno zakašnjelog ispunjenja došlo zbog nastupa više sile, u smislu odredbi Zakona o energiji.

(2) Ako ispunjenje ugovorne obveze (izuzevši plaćanja dospjelih obveza) jedne ugovorne strane postane trajno i potpuno nemoguće, prestaje i obveza druge ugovorne strane, a u odnosu na Ugovor o skladištenju plina smatraće se da je on prestao vrijediti prema sili zakona.

(3) Ako je ispunjenje ugovorne obveze (izuzevši plaćanja dospjelih obveza) jedne ugovorne strane postalo samo djelomice nemoguće, ugovorna strana koju je pogodio takav događaj dužna je odmah usmenim putem (telefonski), a pisanim putem najkasnije u roku od tri (tri) dana od dana nastanka/prestanka događaja, izvijestiti o tome drugu ugovornu stranu te joj, po mogućnosti, predložiti relevantne dokaze iz kojih se može utvrditi nastupanje ovakvog događaja i njegove posljedice, opseg i procijenjena duljina trajanja nemogućnosti ispunjenja ugovorne obveze. Ugovorna strana koja ne postupi u skladu s navedenim, odgovorna je drugoj ugovornoj strani za štetu koju ova pretrpi zbog propusta podnošenja takve obavijesti.

(4) Ako trajanje okolnosti više sile prelazi 30 (trideset) kalendarskih dana od dana proglašenja više sile, a ugovorne se strane drugačije ne dogovore, bilo koja ugovorna strana ima pravo pismenim putem zatražiti raskid Ugovora o skladištenju plina bez štetnih pravnih posljedica.

(5) U slučaju raskida prema gore navedenim odredbama, ugovorne su strane dužne podmiriti sve dokumentirane troškove nastale do dana raskida.

Članak 13. OGRANIČENJE, ODNOSNO PREKID USLUGE SKLADIŠTENJA ZBOG NEISPUNJENJA UGOVORNIH OBVEZA

(1) U slučaju da Korisnik ne ispuni ili zakasni s ispunjenjem bilo kojih obveza na temelju ovih OU i Ugovora o skladištenju plina, osobito, ali ne isključivo: obveza vezanih uz plaćanje naknade za korištenje sustava skladišta plina te obveza predaje sredstava osiguranja plaćanja, Operator ima pravo, uz prethodnu obavijest Korisniku koju on mora primiti najmanje 24 (dvadeset četiri) sata prije ograničenja ili prekida pružanja usluge skladištenja plina:

- ograničiti ili prekinuti pružanje usluge skladištenja plina u slučaju da ukupan dospjeli dug Korisnika odgovara visini od najmanje 1 (jedne) mjesečne naknade za korištenje sustava skladišta plina ili Operator bilježi nepodmirena potraživanja Korisnika koji s plaćanjem novčanih obveza kasni više od 30 (trideset) dana, a nakon ispunjenja bilo kojeg od navedenih uvjeta; ili
- ograničiti ili potpuno prekinuti pružanje ugovorenih usluga u slučaju povreda obveza iz članka 9. ovih OU, počevši najranije 5 (pet) dana nakon isteka rokova za dostavu, odnosno obnovu sredstava osiguranja plaćanja iz navedenog članka 9. ovih OU.

(2) Prekid ili ograničenje pružanja usluge skladištenja plina u skladu sa stavkom 1. ovoga članka može trajati sve dok Korisnik u cijelosti ne ispuni obvezu iz Ugovora o skladištenju plina radi čije je povrede ograničeno ili prekinuto pružanje usluge skladištenja.

(3) U slučaju da Operator na temelju odredbi ovoga članka prekine ili ograniči pružanje usluge skladištenja zbog skriviljenog ponašanja Korisnika ili s njime povezane bilo koje treće osobe, Korisnik je u svakome pojedinom slučaju ograničenja ili prekida pružanja usluge

skladištenja plina od strane Operatora dužan Operatoru platiti iznos cjelokupne naknade za korištenje sustava skladišta plina za mjesec u kojima je Operator prekinuo pružanje usluge skladištenja, a koju bi trebao platiti da je usluga skladištenja pružena kako je ugovorena, bez da se time ograničavaju druga prava Operatora koja Operator ima na temelju ovih OU i Ugovora o skladištenju plina ili primjenjivih zakonskih propisa.

(4) Sklapanjem Ugovora o skladištenju plina Korisnik potvrđuje da je suglasan da su razlozi navedeni u stavku 1. ovoga članka opravdani razlog za ograničenje ili prekid pružanja usluge skladištenja. U slučaju ograničenja ili prekida pružanja usluge skladištenja sukladno odredbama ovoga članka, Operator neće biti odgovoran za bilo kakvu štetu koju bi mogao pretrpjeli Korisnik ili treće osobe, s čime je Korisnik suglasan te se obvezuje braniti i obešteti Operatora u slučaju bilo kakvih zahtjeva trećih osoba.

Članak 14.

OGRANIČENJE, ODNOSNO PREKID PRUŽANJA USLUGA NA TEMELJU ZAKONA I PODZAKONSKIH AKATA

(1) Operator je ovlašten ograničiti i/ili prekinuti pružanje usluga koje su predmet ovih OU i Ugovora o skladištenju plina, uključujući i privremeno ograničenje i/ili prekid utiskivanja ili povlačenja plina kako bi osigurao redoviti pogon sustava skladišta plina, poštujući uvjete sigurnosti i ravnoteže te uzimajući u obzir ispunjavanje obveze javne usluge; kao i iz drugih razloga iz kojih je dužan ili ovlašten ograničiti i/ili prekinuti pružanje usluge skladištenja plina u skladu s važećim zakonskim i podzakonskim aktima.

(2) Ograničenje i/ili prekid pružanja usluga koje su predmet ovih OU i Ugovora o skladištenju plina, što uključuje i pravo ograničenja i/ili prekida usluge skladištenja, obavlja se kako je to propisano relevantnim propisima.

Članak 15.

IZVANREDNE SITUACIJE I HITNI SLUČAJEVI

(1) U slučaju izvanredne situacije koja ugrožava siguran i učinkovit rad sustava skladišta plina i/ili integritet sustava, Operator će poduzeti hitne mjere koje mogu obuhvaćati, između ostalog i prekid i/ili ograničenje pružanja usluge skladištenja. Korisnici pogodjeni prekidom i/ili ograničenjem usluge i Agencija bit će u što kraćem roku obaviješteni o incidentnom događaju, kao i o predviđenom trajanju prekida i/ili ograničenja pružanja usluge skladištenja.

(2) Tijekom kriznog stanja Operator upravlja sustavom skladišta plina na temelju posebnih propisa kojima se uređuje sigurnost opskrbe plinom.

Članak 16.

TRAJANJE I RASKID UGOVORA O SKLADIŠTENJU

(1) Ugovor o skladištenju plina stupa na snagu danom potpisa obiju ugovornih strana te traje do datuma završetka usluge, navedenog u Potvrdi o ugovorenoj usluzi. Ako je Korisnik ugovorio više usluga, Ugovor o skladištenju plina bit će na snazi do najkasnijeg datuma završetka usluge, navedenog u nekoj od važećih Potvrda o ugovorenoj usluzi.

(2) Usluga skladištenja plina može biti ugovorena na godišnjoj i višegodišnjoj razini. Usluga skladištenja plina traje do datuma navedenog u Potvrdi o ugovorenoj usluzi.

(3) Pojedinačne usluge mogu biti ugovorene na kratkoročnoj razini. Pojedinačne usluge prestaju s datumom navedenim u Potvrđi o ugovorenoj usluzi.

(4) Korisnik ima pravo raskinuti Ugovor o skladištenju plina u cijelosti ili u odnosu na pojedinu ugovorenu uslugu bez skrivenog ponašanja Operatora putem pisane obavijesti o raskidu upućene drugoj ugovornoj strani preporučenom pošiljkom s povratnicom ili dostavljene na neki drugi način na koji se može sa sigurnošću utvrditi datum primitka obavijesti, a pod uvjetima iz stavka 6. ovoga članka.

(5) Korisnik sustava skladišta plina u pisanoj je obavijesti dužan izričito navesti odnosi li se raskid na sve usluge obuhvaćene Ugovorom o skladištenju plina ili samo na pojedine usluge. U slučaju raskida dužan je točno navesti, broj Potvrde o ugovorenoj usluzi za koju se Ugovor o skladištenju plina raskida. Samo u slučaju da Korisnik u pisanoj obavijesti o raskidu Ugovora o skladištenju izričito navede da se raskid odnosi samo na pojedinu uslugu, odnosno Potvrdu o ugovorenoj usluzi, smatrat će se da Ugovor o skladištenju plina u odnosu na ostale ugovorene usluge ostaje na snazi.

(6) Korisnik ima pravo raskinuti Ugovor o skladištenju plina u odnosu na pojedine usluge pod ovim uvjetima:

- Za ugovorene kratkoročne usluge u svako doba na temelju prethodne pisane obavijesti o raskidu, uz otkazni rok od 30 dana računajući od dana kada je Operator zaprimio obavijest o raskidu i uz obvezu plaćanja naknade štete Operatoru u iznosu koji odgovara vrijednosti od 100% (sto posto) iznosa naknade za korištenje sustava skladišta plina za ugovorenu uslugu skladištenja, koju bi Korisnik bio dužan platiti Operatoru za razdoblje od dana nastupa raskida Ugovora o skladištenju plina, a sukladno prethodnom stavku pa do isteka razdoblja važenja Ugovora o skladištenju plina navedenog u Potvrđi o ugovorenoj usluzi.
- Za ugovorene godišnje i višegodišnje usluge: na temelju prethodne pisane obavijesti o raskidu, dostavljene najmanje 6 (šest) mjeseci prije početka sljedeće skladišne godine, raskid ugovora počinje proizvoditi pravne učinke u 6:00 sata posljednjeg dana skladišne godine u kojoj je Operatoru dostavljena obavijest o raskidu. Korisnik je u tom slučaju dužan uplatiti naknadu štete Operatoru koja odgovara vrijednosti od 90% (devedeset posto) iznosa naknade za korištenje sustava skladišta plina za ugovorene usluge skladištenja od nastupa raskida Ugovora o skladištenju plina do isteka razdoblja važenja Ugovora o skladištenju plina navedenog u Potvrđi o ugovorenoj usluzi.

(7) Dospijeće plaćanja naknade štete koju je Korisnik dužan podmiriti Operatoru sukladno ovom članku iznosi 15 dana od dana na koji je Korisnik primio obavijest Operatora o iznosu naknade štete koju je dužan podmiriti.

(8) Ako Korisnik raskida Ugovor o skladištenju plina koji obuhvaća više različitih usluga ili ako se raskid odnosi na više pojedinačnih usluga, dužan je Operatoru nadoknaditi štetu u skladu s gore navedenim pravilima posebno za svaku pojedinu uslugu.

(9) Ako Operator uspije djelomično ili u cijelosti prodati kapacitet sustava skladišta plina koji je bio predmet valjano raskinute višegodišnje usluge skladištenja sukladno stavku 6. ovoga članka, za razdoblje od nastupa raskida Ugovora o skladištenju plina do isteka ugovornog razdoblja iz Potvrde o ugovorenoj usluzi, na primarnom tržištu drugom Korisniku, odgovarajući iznos naknade štete (ovisno o tome je li Operator uspio prodati cjelokupni kapacitet sustava skladišta plina ili samo dio kapaciteta koji se odnosio na preostalo ugovorno razdoblje od raskida Ugovora o skladištenju plina do isteka ugovornog razdoblja iz Potvrde o ugovorenoj usluzi) koji je Korisnik sustava skladišta plina prethodno podmirio Operatoru bit će nakon odbitka troškova Operatora nadoknađen od strane Operatora Korisniku koji je raskinuo Ugovor o skladištenju plina, u roku od 15 (petnaest) dana od sklapanja Ugovora o skladištenju plina s drugim Korisnikom i primitka odgovarajućih sredstava osiguranja plaćanja od takvoga drugog Korisnika (ovisno koji događaj nastupi kasnije).

(10) Svaka ugovorna strana ima pravo raskinuti Ugovor o skladištenju plina putem pisane obavijesti o raskidu, upućene drugoj ugovornoj strani preporučenom pošiljkom s povratnicom, u slučaju da druga ugovorna strana u bilo kojem pogledu ne ispunjava bilo koju od svojih obveza prema Ugovoru o skladištenju plina i ovim OU koji su njegov sastavni dio. U obavijesti o raskidu ugovorna strana koja raskida Ugovor o skladištenju plina dužna je drugoj ugovornoj strani ostaviti naknadni rok za ispunjenje, koji ne može biti kraći od 15 (petnaest) dana od dana primitka pisane obavijesti o raskidu, osim u niže navedenim slučajevima. Ako druga ugovorna strana ne ispravi takav propust u ostavljenome naknadnom roku za ispunjenje, smatra se da je Ugovor o skladištenju plina raskinut prema samom zakonu s prvim idućim danom nakon isteka naknadnog roka za ispunjenje. Na raskid Ugovora o skladištenju plina sukladno ovom stavku na odgovarajući se način primjenjuju odredbe stavka 6. ovoga članka.

(11) Operator ima pravo raskinuti Ugovor o skladištenju plina pod ovim uvjetima:

- ako Korisnik nije platio jednu dospjelu mjesecnu naknadu za korištenje sustava skladišta plina ili bilo koji drugi dospjeli iznos duga po Ugovoru o skladištenju plina, a taj propust nije ispravljen unutar naknadnog roka od 15 (petnaest) dana nakon što je Korisnik primio pisanu opomenu radi neplaćanja i namjeru da se iz tog razloga raskine Ugovor o skladištenju plina;
- ako Korisnik ne dostavi bilo koje ugovorenog sredstva osiguranja plaćanja iz Ugovora o skladištenju plina, definirano na način i prema uvjetima iz članka 9. ovih OU, a taj propust nije ispravljen unutar naknadnog roka od 5 (pet) dana nakon što je Korisnik primio pisanu obavijest o raskidu;
- ako Korisnik ne obnovi bilo koje ugovorenog sredstva osiguranja plaćanja iz Ugovora o skladištenju plina na način i prema uvjetima iz članka 9. stavka 8. ovih OU, a taj propust nije ispravljen unutar naknadnog roka od 5 (pet) dana nakon što je Korisnik primio pisanu obavijest o raskidu;
- ako Korisnik ne zamijeni osporeno sredstvo osiguranja plaćanja na zahtjev Operatara istovjetnim valjanim sredstvom osiguranja plaćanja u skladu s člankom 9. stavkom 10. ovih OU, a taj propust nije ispravljen unutar naknadnog roka od 5 (pet) dana nakon što je Korisnik primio pisanu obavijest o raskidu;
- ako se izjave ili jamčenja koje je Korisnik dao u Ugovoru o skladištenju plina i ovim OU pokažu netočnim; ili
- ako: (i) je podnesen prijedlog za otvaranje stečajnog postupka protiv Korisnika; ili je nadležni sud donio pravomoćno rješenje o otvaranju stečajnog ili prethodnoga stečajnog postupka protiv Korisnika, ili je podnesen prijedlog za pokretanje postupka predstečajne nagodbe, ili je otvoren postupak predstečajne nagodbe nad Korisnikom; ili (ii) Korisnik prekine plaćanje svih ili neke grupe svojih dugova ili objavi namjeru da to učini; (iii) Korisnik ili njegovi članovi/dioničari donesu odluku o podnošenju zahtjeva za pokretanje postupka predstečajne nagodbe ili stečajnog postupka ili likvidacije Korisnika; ili (iv) Korisnik prestane s poslovanjem te ova okolnost potraje 5 (pet) uzastopnih dana ili ukupno 20 (dvadeset) dana u bilo kojoj kalendarskoj godini. U slučaju nastupa bilo kojeg događaja iz ove alineje, Operator je ovlašten raskinuti Ugovor o skladištenju plina bez ostavljanja naknadnog roka za ispunjenje.

(12) Ako Operator raskida Ugovor o skladištenju u skladu s gore navedenim odredbama na odgovarajući će se način primijeniti odredbe stavka 5. ovoga članka.

(1) Korisnik je dužan povući cjelokupnu količinu plina iz skladišta prije isteka roka trajanja ugovorene usluge.

(2) Ako Korisnik ne povuče cijelu količinu plina iz sustava skladišta plina, Operator će na temelju otvorenog postupka prodaje najpovoljnijem ponuditelju prodati količinu plina koja nije povučena ili dio količine plina za račun Korisnika sustava skladišta plina ili za vlastiti račun.

(3) Iz prihoda od prodaje plina koji Korisnik nije povukao sa skladišta do isteka Ugovora o skladištenju plina, Operator će odbiti ove stavke, a ostatak sredstava predati Korisniku sustava skladišta plina bez odgode:

- cijenu nestandardne usluge prodaje nepovučenog plina;
- eventualna dugovanja za pruženu uslugu skladištenja za vrijeme trajanja Ugovora o skladištenju plina;
- trošak skladištenja plina koji odgovara visini naknade za skladištenje plina za razdoblje od datuma isteka ugovorene usluge do dana prodaje plina;
- bilo kakvu štetu koju je Operator pretrpio zbog nepovlačenja plina;
- bilo koje drugo potraživanje koje Operator ima vezano za bilo koju pruženu uslugu.

Članak 18. OBAVIJESTI

(1) Osim ako nije drugačije izričito navedeno, svaka obavijest i zahtjev moraju biti u pisani obliku i smatrati će se da su valjano dostavljeni ako su dostavljeni drugoj ugovornoj strani poštom, telefaksom, putem elektroničke pošte ili na ruke u skladu s odredbama Ugovora o skladištenju plina.

(2) Osim ako nije drugačije ugovorenovo ovim OU, smatrati će se da je dostava obavijesti ili drugog priopćenja uredno izvršena:

- ako se dostava obavlja poštom ili kurirskom službom: istekom 2 (dva) radna dana od dana kada su obavijest ili drugo priopćenje predani pošti putem preporučene pošiljke s povratnicom ili kurirskoj službi;
- ako se dostava obavlja putem telefaksa: na dan kada je na telefaks potvrđeno navedeno uspješno slanje pismena na broj telefaksa naznačen u Ugovoru o skladištenju plina, odnosno Potvrđeno ugovorenou usluzi, s time da ako se takva potvrda primitka dogodi nakon 16:00 sati bilo kojeg dana, obavijest će se smatrati zaprimljrenom u 8:00 sati sljedećeg radnog dana nakon dana primitka potvrde;
- ako se dostava obavlja putem elektroničke pošte: na dan kada je na adresu elektroničke pošte pošiljatelja stigla potvrda o uspješnoj isporuci elektroničke pošte na adresu primatelja naznačenu u Ugovoru o skladištenju plina, odnosno Potvrđeno ugovorenou usluzi, s time da ako se takva potvrda primitka dogodi nakon 16:00 sati bilo kojeg dana, obavijest će se smatrati zaprimljrenom u 8:00 sati sljedećeg radnog dana nakon dana primitka potvrde;
- ako se dostava obavlja na ruke na adresu iz Ugovora o skladištenju plina: na dan koji je na obavijesti ili drugom priopćenju naznačen uza žig i potpis kojim se potvrđuje primitak (uručenje) pošiljke.

Članak 19. POVJERLJIVOST

(1) Ugovorne strane suglasno utvrđuju da se podaci iz Ugovora o skladištenju plina smatraju poslovnom tajnom i da se kao takvi neće otkrivati ili učiniti dostupnima trećim stranama bez prethodnoga pisanog odobrenja druge ugovorne strane niti iskorištavati u namjene koje prelaze okvire izvršenja Ugovora o skladištenju plina.

Ugovorna strana koja je neovlašteno učinila dostupnom informaciju koja se prema Ugovoru o skladištenju plina smatra povjerljivom, odgovorna je drugoj ugovornoj strani za time pretrpljenu štetu.

(2) Međutim, prethodna pisana suglasnost druge ugovorne strane neće biti potrebna u slučaju kad ugovorna strana otkriva povjerljive informacije:

- povezanom poduzeću, pod uvjetom da osigura da se povjerljivi podaci čuvaju u tajnosti, ili
- bilo kojem državnom tijelu ili bilo kojoj državnoj ili regulatornoj agenciji koje imaju nadležnost nad Operatorom, ili
- u mjeri u kojoj je potrebno u skladu s važećim zakonima, pravilima i propisima ili na sudski poziv ili drugi upravni postupak, ili
- povezanom operatoru transportnog sustava, pod uvjetom da koristiti razumne napore kako bi osigurala da i operator transportnog sustava podatke čuva u tajnosti.

(3) Ugovorna strana koja je neovlašteno učinila dostupnom informaciju koja se prema Ugovoru o skladištenju plina smatra povjerljivom, odgovara drugoj ugovornoj strani za time pretrpljenu štetu.

(4) Obveza čuvanja povjerljivosti podataka ostaje na snazi 2 (dvije) godine nakon prestanka važenja, odnosno raskida Ugovora o skladištenju plina.

Članak 20. INFORMACIJE

(1) Ugovorne strane u svakom će trenutku međusobno izmjenjivati sve informacije koje su potrebne ili korisne svakoj ugovornoj strani kako bi ostvarile svoja prava i izvršile svoje obveze prema ovom Ugovoru o skladištenju plina.

(2) Korisnik će tijekom trajanja Ugovora o skladištenju plina redovito informirati Operatora o svakoj važnijoj promjeni svoje sposobnosti da izvršava obveze iz Ugovora o skladištenju plina, a svako ne pružanje takve informacije Operatoru u razumno vremenskom razdoblju smarat će se znatnim kršenjem Korisnikovih obveza prema Ugovoru o skladištenju plina.

(3) Tijekom trajanja Ugovora o skladištenju plina Korisnik će Operatoru pravodobno dostavljati, odnosno osigurati dostavu ovih točnih podataka:

- podataka potrebnih za fakturiranje;
- svih dostupnih podataka o događajima koji utječu na Korisnika i eventualno utječu na mogućnost utiskivanja plina u skladište ili mogućnost povlačenja plina iz skladišta;
- nominacija koje su u skladu s količinama plina nominiranim i operatoru transportnog sustava.

(4) Razmjena podataka obavljat će se i putem informacijske platforme Operatora o čemu će Korisnik i Operator potpisati poseban sporazum.

Članak 21. NEVALJANOST POJEDINIH ODREDBI

Ako bilo koja od odredbi ovih OU jest ili će postati nevažeća, neprovediva ili nezakonita u cijelosti ili djelomično, takva će se odredba nakon odobrenja Agencije zamijeniti valjanom i provedivom odredbom te neće imati utjecaja na valjanost ostalih odredbi ovih OU.

Članak 22. PRIJENOS UGOVORA I USTUPANJE PRAVA

Korisnik niti Operator ne mogu djelomično niti u cijelosti prenijeti Ugovor o skladištenju plina niti ustupiti prava iz Ugovora o skladištenju plina bez prethodnoga pisanog pristanka druge ugovorne strane. Postupak ustupanja i prijenosa pojedinih prava iz Ugovora o skladištenju plina u slučaju kada Korisnik prodaje kapacitet na sekundarnom tržištu detaljnije je reguliran Pravilima korištenja sustava skladišta plina.

Članak 23. UPRAVLJANJE ZAGUŠENJIMA

(1) Na temelju odredbi Zakona i Pravila korištenja sustava skladišta plina, a radi osiguranja učinkovitog korištenja kapaciteta sustava skladišta plina, Operator provodi proaktivne mjere upravljanja zagušenjem:

- uzimajući u obzir integritet sustava, Operator Korisnicima nudi maksimalni radni volumen, maksimalne kapacitete utiskivanja i maksimalne kapacitete povlačenja;
- Operator nudi i razvija usluge koje su usklađene s potrebama tržišta;
- Operator na ne diskriminirajući i transparentan način raspodjeljuje kapacitete sustava skladišta plina kao što je opisano u Pravilima korištenja sustava skladišta plina i Postupku raspodjele standardnih paketa skladišnog kapaciteta, objavljenom na internetskoj stranici Operatora;
- Operator potiče Korisnike da prema načelu „koristi ili prodaj“ optimiziraju korištenje kapaciteta sustava skladišta plina;
- Operator nudi uslugu korištenja prekidivoga nenominiranog kapaciteta na dnevnoj razini koja omogućava Korisnicima da na prekidivoj osnovi koriste kapacitet utiskivanja ili kapacitet povlačenja koji ne koriste drugi Korisnici.

(2) Na temelju odredbi Zakona i Pravila korištenja sustava skladišta plina, a radi osiguranja učinkovitog korištenja kapaciteta sustava skladišta plina, Korisnik se obvezuje provoditi proaktivne mjere upravljanja zagušenjem:

- Korisnik neće ugovoriti više stalnog kapaciteta sustava skladišta plina nego što mu opravdano treba kako bi mogao ispuniti svoje ugovorne obveze;
- Korisnik će na sekundarnom tržištu ponuditi zakupljene kapacitete sustava skladišta plina koje privremeno ili trajno ne koristi;
- Korisnik neće koristiti dodijeljene kapacitete sustava skladišta plina da bi ugrozio, ograničio ili ometao funkcioniranje tržišta plina.

Članak 24. PROMJENA PROPISA

(1) Imajući u vidu da se propisi vezani uz energetsku djelatnost skladištenja plina stalno razvijaju, Korisnik prihvata da se – ako za vrijeme trajanja Ugovora o skladištenju plina dođe

do izmjene važećih zakonskih ili podzakonskih propisa zbog bilo kakve promjene u važećem regulatornom okviru – takva promjena automatski primjeni na Ugovor o skladištenju koji je na snazi u vrijeme stupanja na snagu izmjena zakonskih, odnosno podzakonskih propisa. Takve će promjene imati prednost u primjeni ispred ovih OU.

(2) Ako pojedine odredbe ovih OU zahtijevaju izmjenu i/ili dopunu, Operator će na vlastiti prijedlog ili na zahtjev Agencije napraviti izmjene i dopune te postupiti sukladno članku 76. Pravila korištenja sustava skladišta plina.

Članak 25.

MJERODAVNO PRAVO I RJEŠAVANJE SPOROVA

(1) Za Ugovor o skladištenju plina mjerodavno je hrvatsko pravo.

(2) Ugovorne su strane suglasne da će sve eventualne sporove iz Ugovora o skladištenju plina ponajprije nastojati riješiti mirnim putem.

(3) Ugovorne su strane suglasne da, ovisno o prirodi i važnosti problema, njegovu razmatranju pristupe odmah, odnosno u razumnu vremenu.

(4) Ako ugovorne strane ne uspiju riješiti nastali spor ili problem međusobnim dogovaranjem, za rješavanje spora nadležan je stvarno nadležan sud u Zagrebu.

(5) Ne dovodeći u pitanje nadležnost suda, Korisnik u skladu s člankom 82. Zakona može dostaviti prigovor Agenciji.

(6) Ugovor o skladištenju plina i ovi OU sastavljeni su u hrvatskoj i engleskoj verziji, a u slučaju nepodudarnosti između hrvatske i engleske verzije mjerodavna je hrvatska verzija.

Članak 26.

ZAVRŠNE ODREDBE

(1) Ovi OU sastavni su dio Pravila korištenja sustava skladišta plina i stupaju na snagu danom stupanja na snagu Pravila korištenja sustava skladišta plina te se primjenjuju na sve važeće Ugovore o skladištenju plina koji su sklopljeni prije stupanja na snagu ovih OU.

(2) Operator ima pravo predložiti izmjene i dopune OU, osobito ako takve izmjene odražavaju praktično iskustvo u radu, uobičajenu poslovnu praksu ili u slučaju promjene u vrsti i opsegu usluga koje pruža.

(3) Sve buduće izmjene i/ili dopune ovih OU donosit će se prema proceduri za donošenje Pravila korištenja sustava skladišta plina, a bit će objavljene na internetskim stranicama Operatora i Agencije.